

TOETSINGSKADER

DOORLICHTINGEN

FORENSISCH PSYCHIATRISCHE CENTRA

Inspectie Veiligheid en Justitie

2014

1. INLEIDING

De Inspectie Veiligheid en Justitie (IVenJ) houdt o.a. toezicht op de tenuitvoerlegging van de maatregel van de terbeschikkingstelling (tbs). In het bijzonder toetst de IVenJ de aspecten rechtspositie, veiligheid en reïntegratie¹, de naleving van wet- en regelgeving en een aantal organisatieaspecten. Voorts is de IVenJ belast met de coördinatie van en afstemming met andere toezichthouders. De IVenJ voert toezichttaken uit voor zover dat niet door andere toezichthouders gebeurt.

Het toezicht van de Inspectie vindt zijn basis mede in de Beginselenwet verpleging ter beschikking gestelden (Bvt) en de bijbehorende regelgeving. De Bvt is niet overal waar tbs-gestelden verpleegd worden in dezelfde mate van toepassing. Tbs-gestelden worden o.a. verpleegd in Forensisch Psychiatrische Centra (fpc's). Dit zijn zowel justitiële inrichtingen, onderverdeeld in particuliere en rijksinrichtingen, als niet-justitiële inrichtingen. De Bvt is volledig van toepassing op de justitiële inrichtingen. Bij de niet-justitiële inrichtingen geldt de Bvt alleen waar het de externe rechtspositie van tbs-gestelden betreft (FPK's en FPA's). Die rechtspositie staat beschreven in de hoofdstukken 3 (plaatsing en overplaatsing) en 11 (verlof en proefverlof). Voor wat betreft de interne rechtspositie van tbs-gestelden is in de niet-justitiële inrichtingen de wet Bijzondere Opnemingen Psychiatrische Ziekenhuizen (BOPZ) van toepassing. De Inspectie voor de Gezondheidszorg (IGZ) toetst de uitvoering van die wet.

Ook heeft de IGZ een toetsende rol in de justitiële en niet-justitiële inrichtingen waar het de uitvoering van de zorgwetgeving betreft. De belangrijkste zorgwetten die daar van toepassing zijn, zijn de Wet Beroepen in de Individuele Gezondheidszorg (BIG), de Gezondheidswet en de Kwaliteitswet zorginstellingen. Indien specifieke zorgonderwerpen in de Bvt geregeld zijn, houdt de IGZ ook toezicht. Dit betreft bijvoorbeeld de geneeskundige handelingen onder dwang, het verplegings- en behandelingsplan, het verpleegdossier, medische zorg, afzondering en separatie. Daarmee ziet de IGZ toe op de kwaliteit en de randvoorwaarden voor de gezondheidszorg in alle fpc's. De Inspectie hanteert bij haar doorlichtingen een toetsingskader. Het toetsingskader geeft aan welke aspecten van het functioneren van een inrichting de IVenJ in haar onderzoek betreft (hfdst 2) en welke normen zij daarbij hanteert (hfdst 3).

¹ Het aspect reïntegratie zal in dit toetsingskader niet als zodanig uitgewerkt worden. Reïntegratie vormt een wezenlijk onderdeel van het primaire proces van de FPC's, dat gericht is op vermindering van recidiverisico en resocialisatie. De IVenJ heeft er voor gekozen dit aspect tot uitdrukking te laten komen in hoofdstuk II: maatschappijbeveiliging.

2. ASPECTEN TOETSINGSKADER TBS

2.1. Toetsingaspecten

In het toetsingskader worden vier aspecten onderscheiden:

I. Rechtspositie tbs-gestelden (materiële en formele interne rechtspositie gebaseerd op de Bvt)

Het begrip rechtspositie focust op de vraag of de (minimale) rechten van de tbs-gestelde worden gewaarborgd.

II Maatschappijbeveiliging

De primaire functie van de vrijheidsbenemende maatregel tbs is maatschappijbeveiliging. Om deze maatschappijbeveiliging te realiseren wordt de tbs-gestelde in de kliniek behandeld en wordt gewerkt aan geleidelijke en gecontroleerde terugkeer naar de maatschappij.

Maatschappijbeveiliging komt in twee aspecten terug:

a. Beveiliging tegen ontvluchtingen

Dit aspect focust op de beveiliging van de fpc's.

b. Geleidelijke en gecontroleerde terugkeer naar de maatschappij

Bij dit aspect richt de IVenJ zich op de interne processen en procedures in relatie tot de verlofverlening aan de tbs-gestelde en op de beveiliging tijdens verlofmomenten.

III. Interne veiligheid

Naast de maatschappijbeveiliging, dient ook de veiligheid in het fpc gewaarborgd te zijn. Dit betreft de (fysieke) veiligheid van de tbs-gestelden, bezoekers en medewerkers van het fpc.

IV. Personeel en organisatie

De IVenJ heeft niet tot taak de bedrijfsvoering en het organisatorisch functioneren van fpc's door te lichten. Toch zijn er aspecten van de bedrijfsvoering en organisatie die een direct effect hebben op de kwaliteit van de sanctietoepassing. Deze aspecten zullen bij een doorlichting dan ook worden meegenomen.

2.2. Uitwerking in toetsingscriteria

De toetsingsaspecten geven de onderwerpen aan die de IvenJ bij een doorlichting van een fpc belicht. De toetsingsaspecten worden hieronder uitgewerkt in toetsingscriteria. De toetsingscriteria zijn grotendeels ontleend aan nationale wet- en regelgeving: de Beginselenwet verpleging terbeschikkinggestelden (Bvt), Reglement verpleging terbeschikkinggestelden (Rvt) en enkele ministeriële regelingen en besluiten.

In combinatie met de voorgestelde indeling in vier doorlichtingsaspecten levert dit de volgende structuur op:

Toetsingsaspect	Criterium	Omschrijving
<i>I. Rechtspositie tbs-gestelden</i>	1. informatie	De tbs-gestelden worden begrijpelijk geïnformeerd over hun wettelijke rechten en plichten.
	2. hoorplicht	Tbs-gestelden worden gehoord waar de wet dat voorschrijft.
	3. controle en geweldgebruik	De grondrechten van de tbs-gestelden kunnen worden beperkt, maar niet verder dan voor het doel van de vrijheidsbeneming of de handhaving van orde en veiligheid in het fpc noodzakelijk is.
	4. bewegingsvrijheid binnen het fpc	Tbs-gestelden worden in de gelegenheid gesteld een minimaal aantal uren samen met andere tbs-gestelden door te brengen.
	5. contact met de buitenwereld	Tbs-gestelden worden in de gelegenheid gesteld om contact met de buitenwereld te onderhouden.
	6. verzorging, activiteiten en arbeid	Het fpc biedt de tbs-gestelden verzorging en activiteiten die voldoen aan de wettelijke standaard.
	7. maatregelen orde en veiligheid	De manier waarop de orde binnen het fpc wordt gehandhaafd is proportioneel en transparant.
	8. omgang met tbs-gestelden	Medewerkers gedragen zich respectvol en humaan tegenover tbs-gestelden.
	9. functioneren bemiddelings-, beklag- en beroepsprocedure	De bemiddelings-, beklag- en beroepsprocedure functioneren naar behoren.
	10. medezeggenschap	De tbs-gestelden worden in de gelegenheid gesteld om via vertegenwoordigers in overleg te treden met de directie over algemene onderwerpen betreffende het leef- en woonklimaat van het fpc.
	11. verlenging van de tbs met verpleging	De wettelijke termijnen waarbinnen het hoofd van het fpc de minister een advies stuurt over de wenselijkheid en termijn van verlenging worden gehaald. In geval van proefverlof voegt het hoofd het advies van de reclassering bij.
	12. longstay plaatsing	Bij de plaatsing op een longstay afdeling zijn de criteria gehanteerd die hiertoe zijn ontwikkeld.
<i>II. Maatschappijbeveiliging</i>	13. beveiliging tegen ontvluchtingen	Het fpc treft alle noodzakelijke maatregelen om ontvluchtingen te voorkomen.

	14. geleidelijke en gecontroleerde terugkeer naar de maatschappij	Het toekennen van vrijheden vindt plaats volgens de daartoe voorgeschreven procedures. De maatschappelijke risico's worden uitdrukkelijk gewogen en voorzien van adequaat risicomanagement. De beveiliging tijdens verlofmomenten voldoet aan de daaraan gestelde eisen.
<i>III Interne veiligheid</i>	15. interne veiligheidsvoorzieningen	De interne veiligheidsvoorzieningen voldoen aan de geldende eisen.
	16. bestrijding drugsgebruik	Invoer, handel en gebruik van drugs worden actief bestreden.
	17. bestrijding onderlinge agressie	Onderlinge agressie en geweld tussen tbs-gestelden worden tegengegaan.
<i>IV Personeel en organisatie</i>	18. personeel	De personeelsinzet is kwantitatief en kwalitatief op orde.
	19. communicatie	De interne en externe communicatie functioneren naar behoren.
	20. integriteit	Het fpc-personeel oefent zijn functie integer uit en het fpc hanteert een actueel integriteitsbeleid
	21. meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	Het fpc beschikt over een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling en bevordert het gebruik hiervan door medewerkers.
	22. commitment	Medewerkers van het FPC voelen zich verbonden met de organisatie
	23. evaluatie	Het fpc evalueert periodiek belangrijke beleidsthema's.

3 . TOETSINGSNORMEN EN –VERWACHTINGEN & OORDEEL

De IVenJ komt tot een oordeel op basis van alle tijdens de inspectie verzamelde feiten en waarnemingen. Voor het verzamelen van feiten gebruikt de Inspectie verschillende methoden en technieken: analyse van vooraf verstrekte schriftelijke informatie, vragenlijsten, gesprekken met (groepen) leidinggevendenden, medewerkers, tbs-gestelden en andere betrokkenen, eigen waarnemingen, bestudering van dossiers, protocollen en verslagen en bezoeken aan FPC's.

Bij de vooraf verstrekte informatie zal ook de output van het primaire proces betrokken worden. Bij een aantal toetsingscriteria worden de aangeleverde prestatie-indicatoren en de gegevens uit de jaarverslagen gebruikt. Bijvoorbeeld: aantal onttrekkingen tbs-gestelden, aantal recidives tijdens tbs, aantal beklagzaken.

Om vast te kunnen stellen of aan een criterium is voldaan, worden hieronder normen en verwachtingen gespecificeerd. Per criterium beziet de Inspectie wat de regelgeving voorschrijft en welke uitvoeringsvoorschriften binnen de tbs van toepassing zijn. Tijdens een inspectie wordt nagegaan of de normen worden nageleefd.

Waar concrete invulling van de normen ontbreekt, heeft de IVenJ aanvullende verwachtingen geformuleerd in de geest van de regelgeving. De gehanteerde toetsingsnormen en verwachtingen zijn vooraf afgestemd met de Inspectie voor de Gezondheidszorg, die als belangrijke partner in het toezicht op dit domein functioneert.

Toetsingsnormen en –verwachtingen kunnen op drie niveau's worden geformuleerd:

1. In de eerste plaats zal in de loop van een doorlichting moeten worden geverifieerd in hoeverre die uitvoeringsvoorschriften ook daadwerkelijk worden gerealiseerd (uitvoering)
2. Vervolgens kan worden geverifieerd of er m.b.t. een criterium uitvoeringsvoorschriften en instructies zijn (beleid)
3. Relevant is ook te weten in hoeverre de uitvoering is zeker gesteld. Hieronder wordt zowel het interne toezicht op de uitvoeringspraktijk begrepen, als periodieke evaluaties en bijstellingen van het uitvoeringsbeleid (check en evaluatie).

I. RECHTSPOSITIE TBS-GESTELDEN

I.1. Informatie

(Inter)nationale regelgeving

Art. 30 European Prison Rules (EPR)² stelt dat informatie in een voor de tbs-gestelde begrijpelijke taal moet zijn gesteld en dat tbs-gestelden de schriftelijke huisregels zelf in bezit moeten kunnen krijgen.

Art. 52 Bvt stelt dat: iedere tbs-gestelde bij binnenkomst in het fpc, schriftelijk en zoveel mogelijk in een voor hem begrijpelijke taal, op de hoogte moet worden gesteld van zijn bij of krachtens deze wet gestelde rechten en plichten. In het bijzonder wordt hij daarbij gewezen op zijn bevoegdheid een verzoek tot bemiddeling in te dienen of om een klacht of beroepsschrift in te dienen. Een tbs-gestelde vreemdeling wordt geïnformeerd over zijn recht om de consulaire vertegenwoordiger van zijn land van zijn vrijheidsbeneming op de hoogte te laten stellen.

Aanvullende verwachtingen van de IVenJ

Hoewel de beschikbaarheid van schriftelijke huisregels van grote waarde is, zijn lang niet alle tbs-gestelden erop ingesteld of in staat om schriftelijke informatie goed tot zich te laten doordringen. Daarom is het van belang dat er aanvullend een intakegesprek plaatsvindt met tbs-gestelden waarin de gang van zaken binnen het fpc wordt uiteengezet en waarbij hij wordt gewezen op de functionarissen tot wie hij zich bij problemen kan wenden.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
I.1.1. Tbs-gestelden worden actief geïnformeerd over hun rechten en plichten.	I.1.1.1. De tbs-gestelden krijgen bij binnenkomst de beschikking over de huisregels.	- interview tbs-gestelden - interview sociotherapie
	I.1.1.2. Uiterlijk een dag na hun binnenkomst vindt met de tbs-gestelde een intakegesprek plaats waarin de gang van zaken binnen het fpc mondeling wordt toegelicht. Indien nodig wordt daarbij een tolk ingezet.	- interview tbs-gestelden - interview sociotherapie
	I.1.1.3. De tbs-gestelden zijn tevreden over de manier waarop zij bij binnenkomst over de gang van zaken binnen het fpc worden geïnformeerd.	- interview tbs-gestelden
I.1.2. Er zijn afdoende procedures om tbs-gestelden te informeren over hun rechten en	I.1.2.1. De huisregels zijn op zijn minst ook in het Engels beschikbaar.	
	I.1.2.2. Er zijn beschreven introductieprocedures voor binnenkomende tbs-gestelden (incl. de manier waarop de	- interview afdelingshoofd

² De European Prison Rules zijn ook voor tbs-gestelden van toepassing. Art. 10 lid 3 verklaart de Rules nl. ook van toepassing op "persons who have been deprived of their liberty following conviction and who may, for any reason, be detained elsewhere". Overal waar in de EPR 'prisoner' beschreven staat, wordt dit voor het toetsingskader tbs vertaald met tbs-gestelde.

plichten.	huisregels beschikbaar worden gesteld).	
I.1.3. De werkwijze om tbs-gestelden te informeren over hun rechten en plichten wordt gecheckt	I.1.3.1. Afdelingshoofden stellen vast of intakegesprekken daadwerkelijk en tijdig plaatsvinden.	- interview afdelingshoofden

I.2 Hoorplicht

(Inter)nationale regelgeving

Art. 53 Bvt stelt dat de tbs-gestelde zoveel mogelijk in een voor hem begrijpelijke taal wordt gehoord, althans daartoe in de gelegenheid wordt gesteld alvorens een beslissing wordt genomen omtrent:

- de plaatsing of voortzetting van het verblijf op een afdeling voor intensieve zorg zoals bedoeld in art. 34 Bvt;
- een beperking van de bewegingsvrijheid als bedoeld in de artikelen 33 en 34;
- een beperking van het recht op onaantastbaarheid van het lichaam als bedoeld in artikelen 25 tot en met 27;
- de beslissingen met betrekking tot de onderbrenging van een kind in de inrichting als bedoeld in art. 47;
- de oplegging van een disciplinaire straf als bedoeld in artikel 49;
- de beslissing met betrekking tot plaatsing of overplaatsing;
- de intrekking van een verlof of proefverlof
- het opnemen van telefoonverkeer conform hoofdstuk 10a, toezicht op telefoongesprekken reglement verpleging tbs-gestelde

Dit gebeurt indien nodig met hulp van een tolk. Van het horen wordt aantekening gehouden. Het horen kan achterwege blijven als de vereiste spoed zich daartegen verzet of als de gemoedstoestand van betrokkene daaraan in de weg staat.

Artikel 48 Bvt regelt dat een medewerker feiten die onverenigbaar zijn met de orde of veiligheid in het fpc of met het ongestoorde verloop van de verpleging, die hij schriftelijk wil melden aan het hoofd van het fpc ook mededeelt aan de tbs-gestelde.

Concrete normen en verwachtingen

I.2.1. Tbs-gestelden worden gehoord bij beperkingen in hun bewegingsvrijheid, disciplinaire straf, plaatsing en overplaatsing en intrekking van (proef)verlof	I.2.1.1. De tbs-gestelde is gehoord voordat een beslissing wordt genomen over bewegingsvrijheid, disciplinaire straf, plaatsing en overplaatsing en intrekking van (proef)verlof en wordt binnen 24 uur schriftelijk op de hoogte gesteld van deze beslissing ³	- interview tbs-gestelden - interview afdelingshoofden
	I.2.1.2. De tbs-gestelden zijn tevreden over de manier waarop zij op de hoogte worden gebracht van beslissingen als in de norm beschreven	- interview tbs-gestelden
I.2.2. Er zijn afdoende procedures om tbs-gestelden te horen inzake belangrijke beslissingen	I.2.2.1. Beschreven is over welke beslissing tbs-gestelden gehoord en schriftelijk geïnformeerd moeten worden, hoe dat gebeurt en door wie.	- interview afdelingshoofden
I.2.3. De werkwijze om tbs-gestelden te horen wordt gecheckt	I.2.3.1. Afdelingshoofden stellen vast of het horen en schriftelijk informeren daadwerkelijk gebeurt	- interview afdelingshoofden

³ Jurisprudentie RSJ: het horen kan ook plaatsvinden binnen 24 uur nadat de beslissing genomen werd i.v.m. het onverwijld karakter ervan.

I.3. Controle en geweldgebruik

Art. 2 lid 2 Bvt formuleert het uitgangspunt dat tbs-gestelden aan geen andere beperkingen onderworpen worden dan die welke voor het doel van de vrijheidsbeneming of in het belang van de handhaving van de orde of de veiligheid in de kliniek noodzakelijk zijn.

Artikel 21 Bvt bepaalt dat het recht op onaantastbaarheid van het lichaam van de tbs-gestelde, de van zijn lichaam afgescheiden stoffen, zijn kleding en zijn persoonlijke verblijfsruimte kan worden beperkt. De Bvt regelt in de artikelen 22 tot en met 30 waaruit die beperkingen kunnen bestaan en wanneer ze kunnen worden toegepast.

Een belangrijk deel van de genoemde beperkingen heeft betrekking op het handhaven van de interne orde en veiligheid in het fpc. Te denken valt aan: urineonderzoek, onderzoek aan lichaam en kleding en onderzoek persoonlijke verblijfsruimte. Deze beperkingen zullen verderop in de paragrafen III.15 uitgewerkt worden.

De beperkingen uit de artikelen 26 (gedogen geneeskundige behandeling), 27 (bevestiging mechanische middelen tijdens de separatie) en 28 (irreversibele ingreep) zijn nauw verbonden met de behandeling van de tbs-gestelde. Het toezicht op de uitvoering van deze ingrepen ligt bij de Inspectie voor de Gezondheidszorg en zal om die reden niet in dit toetsingskader aan de orde komen.

Toepassing geweld en vrijheidsbeperkende middelen

De artikelen 64-68 EPR schrijven voor dat het gebruik van geweld en vrijheidsbeperkende middelen niet is toegestaan als straf, maar uitsluitend plaats mag vinden om te voorkomen dat iemand ontlucht of –als uiterste middel- om te voorkomen dat iemand zichzelf of een ander letsel toebrengt. Er dienen gedetailleerde voorschriften te zijn m.b.t. de toepassing van geweld en het personeel dient getraind te zijn in het proportioneel gebruik daarvan. Als een tbs-gestelde uit bescherming van zichzelf of van anderen aan vrijheidsbeperkende middelen wordt onderworpen, wordt onverwijld een arts gewaarschuwd.

Artikel 30 Bvt regelt het jegens een tbs-gestelde toepassen van geweld en vrijheidsbeperkende middelen. Het artikel schrijft voor dat er nadere regels voor het gebruik van geweld moeten worden vastgesteld. Dit wordt geregeld in de Geweldsinstructie inrichtingen voor verpleging van ter beschikking gestelden die met ingang van 3 september 2008 is geactualiseerd.

Daarin is het volgende vastgelegd:

- gebruik van geweld of het aanwenden van vrijheidsbeperkende middelen is alleen geoorloofd met het oog op de handhaving van de orde of de veiligheid in het fpc, de uitvoering van een bij of krachtens de wet genomen beslissing of de voorkoming van de onttrekking aan toezicht⁴.

⁴ Nb: het hoofd van een niet-justitiële inrichting kan geen geweld gebruiken of vrijheidsbenemende middelen aanwenden in het belang van de handhaving van de orde of veiligheid omdat de Bvt hier niet van toepassing is

- het hoofd van de inrichting stelt een voor zijn fpc geldende werkinstructie/protocol vast, waarin is vastgelegd onder welke omstandigheden welke vrijheidsbeperkende middelen kunnen worden toegepast (NB: ook de situaties en omstandigheden waarin geweld of een geweldsmiddel tijdens begeleid verlof mag worden toegepast dienen in de werkinstructies/protocollen van het fpc te worden opgenomen.).
- bij gebruik van geweld wordt onverwijld schriftelijk verslag uitgebracht aan het hoofd van de inrichting en (indien sprake is van lichamelijk letsel) ook aan de minister van Veiligheid en Justitie.
- de toepassing van geweld en vrijheidsbeperkende middelen is altijd proportioneel.
- personeelsleden en medewerkers beschikken over voldoende vaardigheden om geweld te gebruiken of vrijheidsbeperkende middelen aan te wenden

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
I.3.1. Het fpc zorgt dat personeelsleden en medewerkers over voldoende vaardigheden beschikken m.b.t. het gebruik van geweld en vrijheidsbeperkende middelen	I.3.1.1. De vrijheidsbeperkende middelen worden alleen ingezet door getraind personeel.	- interview sociotherapie - interview afdelingshoofden - interview OR
	I.3.1.2 Uitvoerend personeel wordt regelmatig getraind in het gebruik van geweld of het aanwenden van vrijheidsbeperkende middelen.	
	I.3.1.3. Het proportioneel toepassen van geweld en vrijheidsbeperkende middelen vormt een vast onderdeel van deze training.	
	I.3.1.4. Het gebruik van geweld of vrijheidsbeperkende middelen wordt altijd schriftelijk gemeld.	
	I.3.1.5 Er is een bijstandsteam (in- of extern) dat getraind is om zorgvuldig en proportioneel geweld toe te passen	- interview sociotherapie - interview afdelingshoofden
I.3.2. Het fpc beschikt over een werkinstructie/ protocol waarin het gebruik van geweld en vrijheidsbeperkende middelen is beschreven.	I.3.2.1. De werkinstructie/ het protocol geweldtoepassing voldoet aan de eisen gesteld in de regeling Geweldsinstructie inrichtingen voor ter beschikking gestelden.	- interview afdelingshoofden
I.3.3. De inzet van geweld en vrijheidsbeperkende middelen door personeelsleden en medewerkers wordt bewaakt.	I.3.3.1. De opleiding, training en vaardigheden van alle personeelsleden en medewerkers die met toepassing van vrijheidsbeperkende middelen te maken kunnen krijgen wordt gecheckt (deelname is niet vrijblijvend).	- interview afdelingshoofden - interview directie fpc
	I.3.3.2. De afwikkeling van meldingen en de (eventuele) evaluatie n.a.v. een melding wordt vastgelegd.	

I.4 Bewegingsvrijheid binnen het fpc

(Inter)nationale regelgeving

De artikelen 31 t/m 34 Bvt regelen de bewegingsvrijheid van de tbs-gestelden binnen het fpc. Die bewegingsvrijheid kan per afdeling en per tbs-gestelde verschillen. De plaatsing op een afdeling wordt bepaald door:

- a. de bescherming van de maatschappij tegen de gevaarlijkheid van de tbs-gestelde, de veiligheid van anderen of de veiligheid van personen of goederen;
- b. de handhaving van de orde of de veiligheid in het fpc;
- c. de uitvoering van het verplegings- en behandelplan.

Artikel 31 formuleert het recht dat de tbs-gestelde tenminste 4 uur per dag samen met een of meer tbs-gestelden mag doorbrengen. Artikel 32 maakt daarop een uitzondering voor tbs-gestelden die worden geplaatst op een afdeling voor intensieve zorg. Op die afdelingen mag men ten minste 2 maal per dag een half uur samen met mede tbs-gestelden door te brengen. Het fpc kan de bewegingsvrijheid, o.g.v. art. 33, beperken tot de eigen verblijfsafdeling. Artikel 34 regelt de bevoegdheid van het hoofd van het fpc om de tbs-gestelde af te zonderen of te separeren. Deze bevoegdheid wordt verder uitgewerkt in de Regeling rechten tijdens afzondering en separatie. Art. 34a regelt de mogelijkheid van cameraobservatie bij afzondering en separatie. Op de artikelen 34 en 34a wordt toezicht gehouden door de IGZ.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
I.4.1. Het fpc voert het beleid m.b.t. de bewegingsvrijheid van tbs-gestelden uit conform de afdelingsregels.	I.4.1.1 Na ten hoogste zes maanden bepaalt het hoofd van het fpc of voortzetting van het verblijf op de afdeling intensieve zorg noodzakelijk is	- interview hfd behandeling
	I.4.1.2 De tbs-gestelden op een gewone afdeling hebben in de praktijk de gelegenheid om tenminste 4 uur per dag met andere tbs-gestelden door te brengen.	- interview sociotherapie - interview tbs-gestelden - verifieer het dagprogramma
	I.4.1.3 De tbs-gestelden op een intensieve zorg afdeling hebben in de praktijk de gelegenheid om twee maal per dag een half uur met andere tbs-gestelden door te brengen.	- interview sociotherapie - interview tbs-gestelden - verifieer het dagprogramma
I.4.2. Het fpc beschikt over een beschrijving van de karakteristieken van de diverse afdelingen, met bijbehorende afdelingsregels.	I.4.2.1 De procedure voor de plaatsing op een intensieve zorg afdeling is beschreven	
	I.4.2.2. De huisregels bepalen dat de tbs-gestelden op een gewone afdeling tenminste 4 uur per dag samen met andere tbs-gestelden kunnen doorbrengen.	- verifieer huisregels
	I.4.2.3. De huis-/afdelingsregels bepalen dat de tbs-gestelden op een afdeling intensieve zorg het recht hebben om twee maal per dag een half uur met andere tbs-gestelden door te brengen.	- verifieer huis-/afdelingsregels
I.4.3. De cvt ontvangt geen signalen of klachten op dit punt.	I.4.3.1. De commissie van toezicht constateert op dit punt geen tekortkomingen of klachten.	- interview cvt

I.5 Contact met de buitenwereld

(Inter)nationale regelgeving

Art. 24.1 EPR bepaalt dat tbs-gestelden bezoek mogen ontvangen van en mogen telefoneren en corresponderen met verwanten, andere personen en vertegenwoordigers van externe instanties.

Art. 24.4 voegt daaraan toe dat de bezoekfaciliteiten "shall be such as to allow prisoners to maintain and develop family relationships in as normal a manner as possible".

Art. 35 Bvt regelt het recht van tbs-gestelden om post te verzenden en te ontvangen. Deze post mag door het hoofd van de inrichting worden onderzocht op bijgesloten voorwerpen en op de inhoud van de correspondentie mag, onder omstandigheden, voor een periode van 4 weken toezicht worden uitgeoefend. Ook kan het hoofd van de inrichting de verzending of uitreiking van post weigeren als dat nodig is in verband met de bescherming van de maatschappij tegen de gevaarlijkheid van de tbs-gestelde, het handhaven van de orde of veiligheid in het fpc, de afwending van ernstig gevaar voor de tbs-gestelde de bescherming van slachtoffers of anderszins betrokkenen bij een door de tbs-gestelde begaan misdrijf of de voorkoming of opsporing van strafbare feiten.

Art. 37 Bvt geeft aan dat tbs-gestelden tenminste 1 uur per week op een in de huisregels vastgestelde tijd en plaats bezoek mogen ontvangen. Het hoofd van de inrichting kan toelating van bepaalde bezoekers telkens voor een periode van 4 weken weigeren (lid 3). Op het bezoek kan toezicht worden uitgeoefend (lid 4).

Art. 38 Bvt regelt het telefoonverkeer. Tbs-gestelden hebben tenminste eenmaal per week op in de huisregels vastgestelde tijden en plaatsen het recht om gedurende 10 minuten een of meer telefoongesprekken te voeren met personen buiten het fpc; in beginsel op eigen kosten. Het hoofd van de inrichting kan bepalen dat hierop toezicht wordt uitgeoefend (lid 2). Ook kan hij bepaalde telefoongesprekken telkens voor de duur van 4 weken weigeren (lid 3).

De artikelen 36 lid 1 en 37 lid 7 Bvt regelen de post en het bezoek van geprivilegieerden.

Artikel 39 geeft aan dat het hoofd van de inrichting de tbs-gestelde toestemming kan verlenen voor het voeren van een gesprek met de media.

Van belang is ook art. 24.10 EPR dat aangeeft dat tbs-gestelden door middel van kranten, tijdschriften, radio en TV op de hoogte moeten kunnen blijven van de actualiteit in de vrije samenleving.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
I.5.1. Tbs-gestelden hebben voldoende mogelijkheden om contact te onderhouden met de buitenwereld	I.5.1.1 Tbs-gestelden zijn tevreden over de mogelijkheid post te ontvangen of te versturen	- interview tbs-gestelden
	I.5.1.2 Tbs-gestelden worden schriftelijk geïnformeerd over het niet uitreiken en/of versturen van post.	- interview tbs-gestelden - interview sociotherapie
	I.5.1.3 Tbs-gestelden zijn tevreden over de mogelijkheden om telefonisch of door middel van bezoek contact te onderhouden met de buitenwereld	- interview tbs-gestelden
	I.5.1.4 Tbs-gestelden kunnen wekelijks minimaal tien minuten telefoneren	- interview tbs-gestelden
	I.5.1.5 Tbs-gestelden kunnen wekelijks een uur bezoek ontvangen. Kinderen kunnen op een gecontroleerde manier en zoveel mogelijk ongestoord op bezoek komen.	- interview tbs-gestelden
	I.5.1.6 Als tijdens bezoek toezicht wordt uitgeoefend wordt de tbs-gestelde verteld wat de aard en reden van het toezicht is	- interview tbs-gestelden - interview sociotherapie
	I.5.1.7 Het bezoek is geïnformeerd over de bezoekregels (incl. toegangscontrole)	- interview sociotherapie
	I.5.1.8 Geprivilegieerd bezoek kan zich vrijelijk met de tbs-gestelde onderhouden	- verifieer huisregels - interview tbs-gestelden
	I.5.1.9 Alle tbs-gestelden hebben de mogelijkheid om kennis te nemen van het nieuws op radio en/of tv.	- interview tbs-gestelden
	I.5.1.10 De cvt ontvangt geen signalen of klachten op dit punt.	- interview cvt
I.5.2 De mogelijkheden om per post, telefonisch of door middel van bezoek contact te onderhouden met de buitenwereld zijn vastgelegd en in overeenstemming met de wettelijke eisen.	I.5.2.1 De mogelijkheden voor het verzenden en ontvangen van de post en de criteria waarop post geweigerd kan worden zijn vastgelegd in huisregels of procedures.	- verifieer huis- of afdelingsregels
	I.5.2.2 In het dagprogramma/ huisregels is voorzien in de mogelijkheid om wekelijks minstens één uur bezoek te ontvangen	- verifieer dagprogramma en huisregels
	I.5.2.3 De mogelijkheden om bezoek te ontvangen en de regels die daarbij gelden zijn beschreven in huis- of afdelingsregels. Hierin wordt aandacht besteed aan bezoek van kinderen.	- verifieer huis- of afdelingsregels
	I.5.2.4 De mogelijkheden om (minimaal tien minuten per week) te telefoneren zijn beschreven in huis- of afdelingsregels	- verifieer huis- of afdelingsregels
	I.5.2.5 In de huis- of afdelingsregels is vastgelegd wanneer en waar tbs-gestelden contact mogen hebben met geprivilegieerden	- verifieer huis- of afdelingsregels
I.5.3 De mogelijkheden voor Tbs-gestelden om contact met de buitenwereld te onderhouden worden bewaakt en periodiek geëvalueerd.	I.5.3.1. Afdelingshoofden stellen vast of tbs-gestelden contact kunnen onderhouden met de buitenwereld conform wettelijke eisen en checken de huisregels periodiek op dit punt.	- interview afdelingshoofden

I.6 Verzorging en activiteiten

(Inter)nationale regelgeving

Geestelijke zorg

Art. 29 EPR en artikel 40 van de Bvt bepalen dat de tbs-gestelden in de gelegenheid moeten worden gesteld om hun godsdienst te belijden, inclusief deelname aan godsdienstige of levensbeschouwelijke bijeenkomsten en persoonlijk contact met geestelijk verzorgers. Het fpc draagt er zorg voor dat er voldoende geestelijke verzorging is die aansluit bij de godsdienst of levensovertuiging van de tbs-gestelden. Art. 36 Reglement verpleging ter beschikking gestelden stelt als eis dat minimaal geestelijke verzorgers van protestantse en rooms-katholieke gezindte en geestelijk verzorgers behorend tot het humanistisch verbond aan het fpc verbonden zijn. Art. 39 lid 2 van het Reglement geeft aan dat na overleg met de aan het fpc verbonden geestelijk verzorgers ook verzorgers van een andere gezindte of levensbeschouwing aan het fpc kunnen worden verbonden.

Medische zorg

Art. 41 Bvt legt het recht van de tbs-gestelde op medische zorg vast. Op de wijze waarop de medische zorg gestalte krijgt wordt toezicht gehouden door de IGZ.

Persoonlijke verzorging

Het hoofd van het fpc draagt er zorg voor dat aan de tbs-gestelden voeding, noodzakelijke kleding en schoeisel wordt verstrekt, of dat hen voldoende geldmiddelen ter beschikking worden gesteld om hierin naar behoren te voorzien.

Sociale verzorging

Art. 43 Bvt stelt dat het hoofd van het fpc zorg moet dragen voor sociale verzorging, hulpverlening, vorming- en onderwijs, ontspannings- en sportactiviteiten voor de tbs-gestelden.

Het derde lid schrijft tenminste één uur verblijf in de buitenlucht voor.

De IVenJ heeft tevens aandacht voor de uitval van activiteiten en de aanwezigheid van wachtlijsten.

Voorwerpen in de persoonlijke verblijfsruimte

Artikel 44 Bvt stelt regels met betrekking tot goederen die de tbs-gestelde in zijn persoonlijke verblijfsruimte mag hebben. In de huisregels kan dit verder uitgewerkt worden. Dit thema wordt uitgewerkt onder het toetsingsaspect "interne veiligheid".

Beheer eigen geld

Artikel 40 Reglement verpleging terbeschikkinggestelden regelt het beheer van het eigen geld van tbs-gestelden. Het beheer van het geld van de tbs-gestelden berust bij het hoofd van het fpc. De Toelichting beschrijft dat het voorhanden hebben van contant geld in alle fpc's in de huisregels verboden is in verband met de orde en veiligheid in het fpc. Handel tussen tbs-gestelden onderling is eveneens niet toegestaan. Uitgangspunt is dat het fpc het geld beheert op een rekening-courant, tenzij in het kader van de behandeling en verpleging is bepaald dat de verpleegde dit zelf kan doen.

Werkzaamheden en arbeid

Artikel 46 Bvt regelt dat de tbs-gestelde niet verplicht is in het fpc werkzaamheden te verrichten. De tbs-gestelde kan hiertoe wel verplicht worden als dit voortvloeit uit een voorwaarde verbonden aan de plaatsing op een bepaalde afdeling zoals beschreven in artikel 31 lid 4 Bvt. Het verrichten van arbeid kan ook als voorwaarde zijn verbonden aan een verlof of proefverlof zoals in artikel 50 lid 2 en 51 lid 2 staat beschreven. Voor het verrichten van arbeid heeft de tbs-gestelde recht op een vergoeding. Werkzaamheden van huishoudelijke aard zijn wel verplicht, hiervoor wordt geen vergoeding gegeven.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
I.6.1 Tbs-gestelden hebben tijdig toegang tot geestelijke, persoonlijke en sociale verzorging	I.6.1.1 Tbs-gestelden die dat wensen, hebben onbelemmerd individueel contact met een geestelijk verzorger	- interview tbs- gestelden - interview geestelijk verzorger
	I.6.1.2 Tbs-gestelden kunnen godsdienstige bijeenkomsten bijwonen, tenzij het hoofd van het fpc dit verbiedt vanwege orde en veiligheid	- interview tbs-gestelden - interview geestelijk verzorger - patiëntentevredenheidstest
	I.6.1.3 De tbs-gestelde mag zijn eigen kleding dragen en wordt in staat gesteld hier naar behoren in te voorzien	- interview tbs-gestelden - patiëntentevredenheidstest
	I.6.1.4 Bij voeding wordt zo veel mogelijk rekening gehouden met de godsdienst van de tbs-gestelde	- interview tbs-gestelden - interview geestelijk verzorger - patiëntentevredenheidstest
	I.6.1.5 De tbs-gestelde verblijft minimaal 1 uur per dag in de buitenlucht als hij dat wil	- interview tbs-gestelden - verifieer dagprogramma
	I.6.1.6 Tbs-gestelden zijn in staat vorming en onderwijs te volgen	- interview tbs-gestelden - interview sociotherapie - vraag uitvalpercentages op
	I.6.1.7 Tbs-gestelden zijn in staat te sporten	- interview tbs-gestelden - interview sociotherapie - vraag uitvalpercentages op
	I.6.1.8 Tbs-gestelden kunnen gebruik maken van de bibliotheek	- interview tbs-gestelden - interview sociotherapie
	I.6.1.9 Als de tbs-gestelde arbeid verricht ontvangt hij hiervoor een vergoeding	- interview tbs-gestelden - interview hoofd activiteiten
	I.6.1.10 De cvt ontvangt geen signalen of klachten op deze punten	- interview cvt - inzage beklagzaken
I.6.2 Er zijn procedures m.b.t. de geestelijke, persoonlijke en sociale verzorging die voldoen aan de geldende voorschriften	I.6.2.1. De mogelijkheid contact te onderhouden met een geestelijk verzorger naar keuze is vastgelegd in de huisregels	- verifieer huisregels
	I.6.2.2 Regels over kleding, voeding en de aankoop van gebruiksartikelen zijn vastgelegd in de huisregels	- verifieer huisregels - interview tbs-gestelden
	I.6.2.3 In het dagprogramma is minimaal één uur verblijf in de buitenlucht per dag vastgelegd	- verifieer dagprogramma
	I.6.2.4 Het hoofd van het fpc draagt zorg voor vorming en onderwijs, ontspanning, sport en bibliotheek, voor zover daarin niet reeds is voorzien in het verpleegplan. Deze activiteiten zijn in	- verifieer dagprogramma - interview directie fpc

	het dagprogramma opgenomen.	
	I.6.2.5 Er zijn regels gesteld over het beheer van eigen geld door de tbs-gestelde	- verifieer regels
I.6.3 De uitvoering van de geestelijke verzorging en het dagprogramma worden gecheckt en periodiek geëvalueerd.	I.6.3.1. Bij vacatures wordt zo snel mogelijk voorzien in nieuwe geestelijk verzorgers en periodiek wordt bezien of de beschikbare geestelijke verzorging nog op de wensen van de organisatie is afgestemd.	- interview directie fpc - interview geestelijk verzorgers.
	I.6.3.3 De uitval van sport, onderwijs, arbeid en bibliotheek wordt bewaakt en indien nodig wordt hierop bijgestuurd.	- interview directie fpc - interview hoofd activiteiten - bekijk jaarverslag/ cijfers

I.7 Maatregelen orde en veiligheid

(Inter)nationale regelgeving

De European Prison Rules (artikelen 56 e.v.) onderstrepen onder andere dat:

- de handhaving van de orde en discipline binnen het fpc proportioneel dient te zijn aan het doel van de ongestoorde tenuitvoerlegging van de straf en aan de geordende gang van zaken binnen het fpc;
- duidelijk omschreven dient te zijn welke handelingen een disciplinaire overtreding vormen en welke sancties toegestaan zijn;
- tbs-gestelden in een begrijpelijke taal worden beschuldigd, worden gehoord en de gelegenheid krijgen zich te verdedigen. Zie ook toetsingsaspect I.1.

De verschillende disciplinaire straffen die het hoofd van het fpc kan toepassen zijn beschreven in hoofdstuk 10 van de Bvt. Artikel 49 stelt dat het hoofd van het fpc wegens het begaan van feiten die onverenigbaar zijn met de orde of de veiligheid in het fpc of met een ongestoord verloop van de verpleging, een of meer van de volgende disciplinaire straffen kan opleggen:

- afzondering in de persoonlijke verblijfsruimte gedurende het gehele etmaal of bepaalde uren daarvan;
- beperking van de bewegingsvrijheid tot de afdeling waar de tbs-gestelde verblijft;
- geldboete
- ontzegging van bezoek;
- uitsluiting van deelname aan gemeenschappelijke activiteiten of werkzaamheden.

De straffen mogen hoogstens twee weken duren. Als de tbs-gestelde niet verantwoordelijk kan worden gesteld voor het feit kan geen straf worden opgelegd. Feitelijk leggen de fpc's altijd maatregelen en zelden of nooit disciplinaire straffen op vanuit de idee dat een tbs-gestelde met een psychische stoornis niet volledig verantwoordelijk gesteld kan worden voor zijn gedrag. In die gevallen waarin sprake is van ongewenst gedrag wordt een maatregel opgelegd die in relatie gebracht wordt met de behandeling. Deze maatregel aan de tbs-gestelde kan tevens worden opgelegd in het kader van de orde en veiligheid in de inrichting. In dit toetsingskader spreken we daarom van opgelegde maatregelen van orde en veiligheid.

De artikelen 64-68 EPR schrijven voor dat het gebruik van geweld(smiddelen) nimmer is toegestaan als straf, maar uitsluitend plaats mag vinden om te voorkomen dat iemand ontvlucht of –als uiterste middel- om te voorkomen dat iemand zichzelf of een ander letsel toebrengt. Voor het toepassen van geweld is de Geweldsinstructie inrichtingen voor verpleging van ter beschikking gestelden van toepassing zoals beschreven in paragraaf I.2 van dit toetsingskader.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
I.7.1 De manier waarop de orde binnen het fpc (d.m.v. maatregelen) wordt gehandhaafd is proportioneel en	I.7.1.1 De maatregelen zijn proportioneel en transparant.	- interview sociotherapie - verifieer maatregelrapporten
	I.7.1.2 De commissie van toezicht ontvangt geen klachten op dit punt	- interview cvt - bekijk beklagzaken

transparant		
I. 7.2 Er is beleid en er zijn voorschriften m.b.t. de op te leggen maatregelen.	I.7.2.1 Om zoveel mogelijk te garanderen dat medewerkers in vergelijkbare omstandigheden vergelijkbare maatregelen opleggen, heeft het fpc een vastgesteld gemeenschappelijk beleid over toegepaste maatregelen.	- interview directie fpc - verifieer beschrijving van het werkproces/ protocol
I.7.3 De proportionaliteit van de maatregelen wordt regelmatig gecheckt	I.7.3.1 De opgelegde maatregelen worden regelmatig gecheckt en vergeleken.	- interview directie fpc - verifieer maatregelrapporten

I.8 Omgang met tbs-gestelden

(Inter)nationale regelgeving

Dat de tbs-maatregel met respect voor de menswaardigheid van de tbs-gestelden ten uitvoer gelegd moet worden, is een belangrijk uitgangspunt van de European Prison Rules. Deze respectvolle houding komt voor een belangrijk deel tot uitdrukking in de manier waarop het personeel omgaat met tbs-gestelden. Art. 75 EPR geeft aan dat medewerkers voorbeeldgedrag moeten laten zien. Art. 52.4 geeft aan dat de tbs-gestelde te allen tijde contact met het personeel moet kunnen hebben; ook 's-nachts.

Belangrijk is ook art.13 EPR dat stelt dat tbs-gestelden niet mogen worden gediscrimineerd op basis van ras, geslacht, kleur, religie, politieke opvatting, nationaliteit of anderszins.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
I.8.1 Medewerkers gedragen zich respectvol en humaan tegenover tbs-gestelden.	I.8.1.1 De tbs-gestelden zijn tevreden over de manier waarop de medewerkers met hen omgaan.	- interview tbs-gestelden
	I.8.1.2 Binnen maximaal tien minuten wordt gereageerd op belseignalen van tbs-gestelden die op kamer verblijven, ook 's nachts.	- interview tbs-gestelden - interview sociotherapie
	I.8.1.3 Personeel behandelt alle tbs-gestelden gelijk, ongeacht etniciteit, seksuele geaardheid, delictachtergrond etc. en treedt op bij discriminerend gedrag van tbs-gestelden onderling	- interview tbs-gestelden - interview sociotherapie - doe directe waarneming op de afdeling
	I.8.1.4 De cvt ontvangt geen signalen of klachten op dit punt.	- interview met cvt - bekijk beklagzaken
I.8.2 Er zijn expliciete verwachtingen over de manier waarop medewerkers met tbs-gestelden omgaan.	I.8.2.1 De directie van het fpc heeft haar visie met betrekking tot de manier waarop medewerkers met tbs-gestelden omgaan geëxpliciteerd.	- verifieer jaarplan en werkproces/ protocol - interview directie fpc - interview afdelingshoofden - interview OR
	I.8.2.2 Deze visie wordt gedeeld met de medewerkers.	- interview sociotherapie - interview afdelingshoofden - interview hoofd activiteiten/ behandelstaf
I.8.3 Er is toezicht op de manier waarop medewerkers met tbs-gestelden omgaan en dit wordt periodiek voor het gehele fpc geëvalueerd en zonodig bijgestuurd.	I.8.3.1 Afdelingshoofden dragen er zorg voor dat de sociotherapie conform de verwachtingen met tbs-gestelden omgaat en treden op bij discriminatie.	- interview afdelingshoofden - interview sociotherapie - interview OR
	I.8.3.2 Hoe de omgangsvormen in het fpc zijn wordt regelmatig getoetst, besproken en zo nodig bijgestuurd.	- interview directie - interview afdelingshoofden - interview sociotherapie - interview OR - bekijk evaluaties/ verslagen

I.9 Functioneren bemiddelings-, beklag- en beroepsprocedure

(Inter)nationale regelgeving

Volgens 70 EPR moet een tbs-gestelde zich kunnen beklagen of verzoeken kunnen doen bij de het hoofd van de inrichting van het fpc, bij de inspectie (voor Nederland de RSJ) of bij het hoofdkantoor DJI. Daar moet dan onverwijld op worden gereageerd. Art. 70.4 EPR voegt daaraan toe dat tbs-gestelden daarvoor niet mogen worden gestraft.

De beklagregeling voor tbs-gestelden is verwoord in hoofdstuk 14 van de Bvt. De beklagprocedure is uitvoerig beschreven in de artikelen 56 tot en met 66 Bvt. Artikel 56 Bvt beschrijft dat een tbs-gestelde beklag kan doen over beslissingen van de directie van het fpc. Verder regelt artikel 56 Bvt dat de tbs-gestelde bij de beklagcommissie beklag kan doen over de intrekking van verlof of proefverlof. Tegen beperking van de bewegingsvrijheid, separatie en afzondering staat beklag open na een vastgestelde periode. Dit is beschreven in artikel 57 Bvt.

De tbs-gestelde dient zijn klaagschrift in bij de beklagcommissie van het fpc, uiterlijk de 7^e dag na die waarop hij kennis heeft genomen van de beslissing waarover de klacht gaat. Het hoofd van de inrichting draagt er zorg voor dat de klacht zo snel mogelijk kan worden ingediend. Het klaagschrift wordt behandeld door een uit de commissie van toezicht uit haar midden benoemde beklagcommissie. Bij particuliere inrichtingen kan de minister op voordracht van het bestuur leden van andere commissies van toezicht aanwijzen die van een beklagcommissie deel uit kunnen maken. Bij de behandeling van de klacht kan de tbs-gestelde zich laten bijstaan door een rechtsbijstandverlener of een andere vertrouwenspersoon en/of een tolk. De beklagcommissie doet zo spoedig mogelijk maar uiterlijk binnen vier weken een met redenen omklede en gedagtekende uitspraak.

In hoofdstuk 15 Bvt, artikelen 67 en 68 is de beroepsmogelijkheid tegen de uitspraak van de beklagcommissie geregeld. Het beroepsschrift wordt behandeld door een door de RSJ benoemde commissie. Deze doet zo snel mogelijk uitspraak. De beslissingen waartegen de tbs-gestelde in beroep kan gaan zijn beschreven in artikel 69.

In artikel 10 Bvt is gesteld dat de minister van justitie bij elk fpc een commissie van toezicht instelt. De commissie heeft taak toezicht te houden op de tenuitvoerlegging van de vrijheidsbeneming en hierover advies te geven aan de minister, de RSJ en het bestuur van het fpc. Binnen de commissie wordt een maandcommissaris aangewezen die zich regelmatig op de hoogte stelt van de onder de tbs-gestelden levende wensen. Verder behandelt de commissie klachten zoals hierboven beschreven.

Aanvullende verwachtingen

De Commissie van Toezicht kan voor de Inspectie VenJ een relevante informatiebron zijn over de sterke en zwakke punten van het fpc. Het oordeel dat de Inspectie zich tijdens een inspectiebezoek vormt kan in een gesprek met een delegatie van de CvT worden geverifieerd. Ook geven het aantal en de aard van de gegronde beklagzaken in vergelijking tot die in andere fpc's mogelijke aanwijzingen

voor onderdelen van het functioneren van het fpc waaraan tijdens het inspectiebezoek bijzondere aandacht kan worden besteed.⁵

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
I.9.1 De beklagregeling voor tbs-gestelden functioneert naar behoren.	I.9.1.1 De beklagcommissie doet binnen vier weken na dagtekening van beklagschrift uitspraak.	- verifieer beklagzaken van het afgelopen half jaar
	I.9.1.2 Het fpc verschaft de beklagcommissie voldoende snel informatie om de wettelijke termijn te kunnen halen.	- interview cvt
	I.9.1.3 Tbs-gestelden voelen zich niet belemmerd in hun toegang tot de beklagcommissie	- interview tbs-gestelden - interview cvt
	I.9.1.4 Tbs-gestelden worden in de gelegenheid gesteld om zich bij de mondelinge behandeling van hun beklag te laten bijstaan door een rechtsbijstands- of vertrouwenspersoon en een tolk	- interview tbs-gestelden - interview cvt - verifieer de huisregels
	I.9.1.5 Tbs-gestelden zijn tevreden over de snelheid en de manier waarop hun beklagzaak wordt afgehandeld	- interview tbs-gestelden - interview cvt
	I.9.1.6 Tbs-gestelden zijn bekend met en tevreden over de maandcommissaris van de cvt	- interview tbs-gestelden - interview cvt
I.9.2 In de huisregels is opgenomen op welke wijze tbs-gestelden in beklag kunnen gaan en contact kunnen krijgen met de maandcommissaris.		- verifieer huisregels
I.9.3 De toegang tot de beklagcommissie en de afhandeling van klachten wordt gecheckt.	I.9.3.1. De afdelingshoofden en directie bewaken een ongestoorde toegang tot de beklagcommissie en checken de voortgang van klachten.	- interview afdelingshoofden - interview directie fpc - cvt

⁵ Het aantal gegronde klachten is een van de jaarcijfers die onderwerp van gesprek zijn tussen de fpc's en de directie Forensische Zorg (mede in het kader van de inkoop).

I.10 (Patiënten-) medezeggenschap

(Inter)nationale regelgeving

Hoofdstuk 17 van de Bvt regelt de medezeggenschap en vertegenwoordiging van tbs-gestelden. In artikel 70 is bepaald dat het hoofd van het fpc er zorg voor draagt dat uit en door de tbs-gestelden een verpleegdenraad kan worden gekozen. Die heeft tot taak met het hoofd van de inrichting in overleg te treden over het leef- en woonklimaat in het fpc. Bij algemene maatregel van bestuur worden regels gesteld over de bevoegdheden, samenstelling en werkwijze van de verpleegdenraad.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
I.10.1 De medezeggenschap functioneert naar behoren.	I.10.1.1 Er is een patiëntenraad samengesteld.	- interview tbs-gestelden - interview directie fpc
	I.10.1.2 De patiëntenraad overlegt regelmatig met de directie van het fpc. Van het overleg vindt verslaglegging plaats.	- interview vertegenwoordiger patiëntenraad - interview directie fpc - bekijk verslagen
	I.10.1.3 De tbs-gestelden zijn tevreden over de wijze waarop de patiëntenraad functioneert	- interview tbs-gestelden
I.10.2 Het fpc heeft de bevoegdheden, de samenstelling en de werkwijze van de patiëntenraad in de huisregels vastgelegd.		- verifieer huisregels
I.10.3 Het functioneren van de patiëntenraad wordt periodiek geëvalueerd.	I.10.3.1 Periodiek wordt het functioneren van de patiëntenraad geëvalueerd.	- interview directie fpc

I.11 Verlenging van de tbs met verpleging (externe rechtspositie, ook van toepassing voor niet-justitiële klinieken)

(Inter)nationale regelgeving

Het Reglement verpleging ter beschikking gestelden regelt in hoofdstuk 14, artikel 46 tot en met 51 de verlenging van de terbeschikkingstelling. Als drie maanden voordat de tbs met bevel tot verpleging van overheidswege verstrijkt de verpleging nog niet is beëindigd, maakt het hoofd van het fpc binnen een maand een advies. Daarin beschrijft hij de wenselijkheid van verlenging en de termijn waarover die zich naar zijn mening zou moeten uitstrekken, of de wenselijkheid van een (voorwaardelijke) beëindiging van de verpleging. Als de tbs-gestelde op grond van proefverlof buiten het fpc verblijft, voegt het hoofd van het fpc een advies van de reclassering bij⁶. Als het openbaar ministerie voornemens is een vordering tot verlenging van de tbs in te dienen waardoor de totale duur van de tbs een periode van zes jaar of een veelvoud daarvan te boven gaat, doet het daarvan mededeling aan de minister van Justitie. Die zorgt tijdig voor het totstandkomen van een advies of rapport van deskundigen, zoals beschreven in artikel 509o vierde lid van het Wetboek van Strafvordering.

Artt 38 la en lb Wetboek van Strafrecht: Vreemdelingen die geen rechtmatig verblijf in Nederland hebben krijgen een behandeling gericht op terugkeer naar het land van herkomst. Wanneer aan de procedurele eisen van het beleidskader Repatriëring⁷ is voldaan en de tbs-gestelde kan worden gerepatriëerd naar het land van herkomst, kan de tbs met bevel tot verpleging tussentijds worden beëindigd door de rechter of de minister van VenJ.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
I.11.1 De procedure inzake de tbs-verlenging wordt juist uitgevoerd.	I.11.1.1 Twee maanden voor het verstrijken van de tbs met verpleging heeft het hoofd van het fpc een advies over verlenging aan de minister gestuurd.	- interview afdeling rapportage - inzage dossier - evt. verifiëren bij afdeling Plaatsing Ministerie van Veiligheid en Justitie
	I.11.1.2 Het fpc betreft de reclassering tijdig bij de advisering als de tbs-gestelde met proefverlof buiten het fpc verblijft	- interview directie fpc - interview reclassering (contactfunctionaris)
I.11.2 De procedure inzake repatriëring en beëindiging tbs wordt toegepast bij een tbs-gestelde vreemdeling zonder rechtmatig verblijf	I.11.2.1 Het fpc richt de behandeling van vreemdelingen zonder rechtmatig verblijf in, gericht op terugkeer naar het land van herkomst. I.11.2.2 Het fpc bereidt de repatriëring van betrokkene voor en stelt de aanvraag conform het voorgeschreven format op.	- interview hfd behandeling - check recente casuïstiek
I.11.2 Het fpc heeft werkprocessen ingericht om tijdig te kunnen adviseren over de verlenging of		- interview directie fpc

⁶ Het beleidskader FPT is per 1 mei 2011 in werking getreden.

⁷ Beleidskader Repatriëring vreemdelingen in de tbs, januari 2013

(voorwaardelijke) beëindiging van de tbs.		
I.11.3 De uitvoering van de adviesfunctie inzake de tbs-verlenging wordt periodiek geëvalueerd en zo nodig bijgesteld	I.11.3.1 Periodiek wordt het proces rondom de tbs-verlenging geëvalueerd.	- interview directie fpc

1.12 Voorbereiding longstay forensische zorg plaatsing (externe rechtspositie, ook van toepassing voor niet-justitiële klinieken)

(Inter)nationale regelgeving

Hoofdstuk 3 Bvt regelt de plaatsing en overplaatsing van tbs-gestelden. Het beleidskader Longstay Forensische Zorg (2009) formuleert als uitgangspunt dat beveiliging en zorg op maat worden geboden. Met inachtneming van de eisen van artikel 11 Bvt zijn criteria ontwikkeld ter beoordeling van de noodzaak tot en wenselijkheid van plaatsing op een longstay afdeling.

- Er bestaat risico dat de tbs-gestelde een ernstig delict pleegt. Dit risico voor fysieke schade van anderen is zodanig groot dat de maatschappij daartegen moet worden beschermd. Het risico blijkt uit een recente risicotaxatie (niet ouder dan een jaar).
- Beveiliging naast eventuele zorg is nodig om te voorkomen dat de tbs-gestelde tot de boven genoemde ernstige delicten komt.
- Het delictrisico is niet zodanig afgenomen, danwel beheersbaar geworden dat de tbs-gestelde buiten de genoemde beveiliging en toezicht kan.
- De tbs-gestelde heeft conform "state of the art" alle behandelingsmogelijkheden ondergaan, bij voorkeur in twee behandelsettings, zonder dat dit heeft geleid tot een substantiële vermindering van het delictgevaar. Bij bepaalde individuen, die zeer gevoelig zijn voor decompensatie kan in multidisciplinair onderzoek op indicatie door de Landelijke adviescommissie plaatsing (LAP) de tweede behandel poging vervangen.
- Er is geen mogelijkheid tot plaatsing in de Geestelijke Gezondheidszorg (GGz) vanwege het vereiste hoge beveiligingsniveau.

Aanvragen van een longstay forensische zorg-indicatie verloopt op de volgende wijze:

- Het fpc is op grond van haar wettelijke aansprakelijkheid voor de invulling van de behandeling (art. 17 Bvt) verantwoordelijk voor het stellen van de indicatie voor de aanvraag van de lfz.
- De aanvraag wordt door het fpc, via een vast format ingediend bij de afdeling Plaatsing van het ministerie van Justitie. De afdeling Plaatsing vraagt bij het NIFP een multidisciplinaire (md) rapportage ten behoeve van de toetsing van de longstayaanvraag aan.
- Wanneer de documentatie compleet is vraagt afdeling Plaatsing een onafhankelijk deskundig advies aan de Landelijke adviescommissie plaatsing (de Lap). De LAP toetst de aanvraag voor de longstay forensische zorg (lfz) status op basis van eigen onderzoek en alle relevante dossieronderzoeken.

Het hoofd Plaatsing DforZo beslist over de plaatsingsbeschikking.

Tbs-gestelden kunnen in beroep gaan tegen de plaatsing en tegen de voortzetting van de plaatsing na een driejaarlijkse herbeoordeling.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
1.12.1 De landelijke procedure inzake de aanvraag van een	1.12.1.1 De aanvraag voor een longstayplaatsing wordt volgens de procedures uitgebracht.	- interview hoofd behandeling fpc - interview afdeling behandelrapportage - inzage actuele dossiers

longstayplaatsing wordt correct uitgevoerd.		- evt. verifiëren bij afdeling Plaatsing MvVJ
1.12.2 Het fpc heeft werkprocessen ingericht om een aanvraag voor een longstayplaatsing voor te bereiden	1.12.2.1 De werkprocessen zijn gestoeld op de instroomcriteria longstay forensische zorg en het aanvraagproces opgenomen in het Beleidskader Longstay Forensische Zorg.	- bekijk werkproces/ protocol
1.12.3 De uitvoering van de procedure voor het aanvragen van een longstay-plaatsing wordt regelmatig gecheckt.	1.12.3.1 De procedure voor het aanvragen van een longstay-plaatsing wordt regelmatig geëvalueerd.	- interview directie fpc - interview hfd behandeling

II. MAATSCHAPPIJBEVEILIGING

II.13. Beveiliging tegen ontvluchtingen

(Inter)nationale regelgeving

De vrijheidsbenemende maatregel tbs is gericht op bescherming van de maatschappij en voorkoming van recidive. De eerste fase van de dwangverpleging vindt plaats in een gesloten fpc. Binnen het fpc is in meerdere of mindere mate sprake van bewegingsvrijheid (zie paragraaf 1.3). Het is ongewenst dat een tbs-gestelde uit het fpc ontvlucht. Ontvluchten wil zeggen dat een tbs-gestelde zonder toestemming vanuit het beveiligde inrichtingsgebouw of vanaf het beveiligde fpc-terrein, te weten het terrein binnen de ringmuur en/of het penitentiare hekwerk, is weggegaan. Omdat het voorkomen van ontvluchtingen zo inherent is aan het systeem, is hierover geen (inter)nationale wet- of regelgeving.

Uitvoeringsbeleid

Een fpc voldoet aan de door het ministerie van Veiligheid en Justitie gestelde bouwkundige vereisten. Ontvluchtingen en onttrekkingen worden altijd gemeld aan de directie ForZo van DJI en bij het meldpunt van de Dienst Landelijke Recherche van de Landelijke Eenheid van de politie. Deze feiten worden door de fpc's geëvalueerd.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
II.13.1. De procedures en systemen die bijdragen aan handhaving van het beveiligingsniveau van het fpc worden toegepast.	II.13.1.1. De statische beveiligingsvoorzieningen ter voorkoming van ontvluchting (bijvoorbeeld de omtrekbeveiliging) werken naar behoren en defecten worden per omgaande hersteld	- interview medewerkers beveiliging - schouw
	II.13.1.2. De sluiswerking van deuren functioneert altijd naar behoren	
	II.13.1.3. Alle ruimten die vanuit beveiligingsoptiek een risico vormen kunnen met camera's worden geobserveerd of worden alleen in het bijzijn van personeelsleden betreden.	
	II.13.1.4. De medewerkers geven er blijk van de voor hun handelen relevante instructies toe te (kunnen) passen	- interview sociotherapie - interview OR
	II.13.1.5. De ruimten waar tbs-gestelden individueel of collectief verblijven worden stelselmatig gecontroleerd op afwijkingen; van de controles wordt registratie bijgehouden	- interview hoofd beveiliging - interview sociotherapie
	II.13.1.6. Alle incidenten met een veiligheidsrisico worden direct gerapporteerd	- interview hoofd beveiliging - inzien rapportages
II.13.1. Er zijn vastgelegde lokale procedures en systemen die zorgdragen voor handhaving van het	II.13.2.1. Kritische processen zoals bezoek, kamercontrole t.a.v. tbs-gestelden en een steekproefsgewijze toegangscontrole voor medewerkers en bezoekers zijn omschreven en toegankelijk voor alle medewerkers	- interview hoofd beveiliging - interview sociotherapie - interview OR - verifieer werkproces/ protocol

beveiligingsniveau van het fpc		
II.13.3. De toepassing resp. werking van lokale procedures en systemen wordt stelselmatig gecontroleerd.	II.13.3.1. De werking van statische beveiligingsvoorzieningen wordt stelselmatig gecontroleerd; uitgevoerde controles worden bijgehouden in een logboek.	- interview hoofd beveiliging - interview medewerkers beveiliging - zie logboeken in

II.14 geleidelijke en gecontroleerde terugkeer naar de maatschappij (externe rechtspositie, ook van toepassing voor niet-justitiële klinieken)

(Inter)nationale regelgeving

De tbs kent verschillende soorten verlof:

- a. incidenteel verlof, om humanitaire redenen,
- b. verlof in het kader van de behandeling en ter voorbereiding op de terugkeer in de maatschappij (art. 50 Bvt en 53 Reglement),
- c. proefverlof; terugkeer van de tbs-gestelde in de maatschappij bij wijze van proef (art. 51 Bvt en 54 Reglement).

De verloven uit de categorie b en c zijn omkleed met voorwaarden (algemene en bijzondere).

Er zijn de afgelopen jaren veel wijzigingen gedaan in het verlofbeleid, die hebben geleid tot het aanscherpen van de regelgeving. Het gebruik van risicotaxatie-instrumenten en ontwikkelingen op het terrein van het risicomanagement blijven een belangrijke rol spelen bij een verlofaanvraag. Ook wordt standaard aandacht besteed aan de positie van slachtoffers in relatie tot het verlof.

Het verlofbeleid kent vier verlofsoorten, te weten begeleid verlof, onbegeleid verlof, transmuraal verlof en proefverlof. Voor iedere verlofvorm moet volgens beschreven procedures schriftelijk een machtiging worden aangevraagd. De meest actuele regelgeving (Verlofregeling TBS 24 december 2010, nr. 5679537/10/DJI en het verloftoetsingskader ter beschikking gestelden van februari 2009) schrijven een aangepast format voor dat door de instelling gebruikt dient te worden bij de aanvraag van de machtiging.

Met ingang van 1 januari 2008 is het Adviescollege Verloftoetsing Tbs (AVT) opgericht.

De werkwijze aangaande een verlofaanvraag is als volgt:

De kliniek vraagt na een multidisciplinair overleg en professioneel inhoudelijke toetsing verlof aan bij de Verlofunit van de Directie Forensische Zorg. De Verlofunit beoordeelt of de aanvraag voldoet aan de formele vereisten. Indien aan de vereisten is voldaan en de stukken compleet zijn, zendt de Verlofunit de aanvraag naar het Adviescollege. Vervolgens beoordeelt een commissie van het Adviescollege de aanvraag inhoudelijk aan de hand van de criteria neergelegd in het Verloftoetsingskader 2009. De aanvraag dient onder meer een (delict)diagnostiek, een behandelplan, een risicoanalyse en een risicomanagementplan te omvatten. Uit de verlofaanvraag moet tevens blijken dat een slachtofferonderzoek heeft plaatsgevonden. Het advies van het college luidt positief of negatief, waarbij het college aangeeft welke overwegingen aan het advies ten grondslag liggen. Het advies wordt vervolgens verzonden aan de Verlofunit van DforZo. Het hoofd van de Verlofunit neemt daarna op basis van het advies namens de minister van justitie het uiteindelijke besluit over de verlofaanvraag en zendt dit aan de kliniek waar de tbs-gestelde verblijft. Indien het Adviescollege positief heeft geadviseerd kan de minister gemotiveerd een andere beslissing nemen. Indien het Adviescollege negatief heeft geadviseerd, is het hoofd van de Verlofunit daaraan gebonden. Jaarlijkse evaluaties van verloven volgen dezelfde procedure.

Forensisch psychiatrisch toezicht (FPT)

De fpc's en de reclassering worden vanuit hun eigen expertise gezamenlijk betrokken bij het toezicht op en de behandeling van tbs-gestelden gedurende het gehele en gefaseerde uitstroomtraject. Naast het gezamenlijke toezicht door fpc's en reclassering kunnen ook de ggz-instellingen en de forensische poliklinieken ketenpartners in het uitvoeren van het FPT zijn.

In het kader van FPT wordt de contactfunctionaris van de reclassering bij plaatsing op een resocialisatieafdeling (in ieder geval in de fase voor of tijdens het transmurale verlof) al geïnformeerd en betrokken bij de behandelplanbesprekingen. De contactfunctionaris adviseert vanaf dat moment mee over het resocialisatietraject en de bijdrage die de reclassering daaraan kan leveren.

Proefverlof (art. 51 Bvt en 54 Reglement)

Op het moment dat de tbs-gestelde bij wijze van proef in de maatschappij kan terugkeren, kan de minister een machtiging tot proefverlof verlenen. Het proefverlofproces is sinds de invoering van het forensisch psychiatrisch toezicht (FPT) aangepast. Fpc en reclassering stellen sindsdien gezamenlijk een proefverlofplan (in het kader van FPT) op. Het proefverlof vindt plaats onder executieverantwoordelijkheid van het fpc terwijl de uitvoeringsverantwoordelijkheid ligt bij zowel fpc als reclassering.

De wijze waarop de reclassering het toezicht uitvoert valt buiten de orde van dit toetsingskader.

Uitvoeringsbeleid

Onttrekkingen aan het verlof moeten worden voorkomen. Het aantal onttrekkingen per fpc wordt bijgehouden. Een onttrekking wordt gemeld aan de directie Forzo van DJI en bij het meldpunt van de Dienst Landelijke Recherche (Landelijke Eenheid van de politie).

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
II.14.1. De procedures m.b.t. de aanvraag van verlof- machtigingen en de uitvoering van de verloven worden daadwerkelijk toegepast.	II.14.1.1. Bij de aanvraag van een verlofmachtiging wordt het format uit het verloftoetsingskader ter beschikking gesteld gehanteerd.	- bekijk 5 recente verlofaanvragen - interview hoofd behandeling - interview vz verlofcommissie
	II.14.1.2 In de aanvraag wordt aangegeven op welke wijze de beveiligde fase in het begeleid verlof wordt vormgegeven ⁸ (of op welke wijze gemotiveerd wordt afgeweken van het verloftoetsingskader tbs)	- bekijk 5 eerste verlofaanvragen - interview hoofd behandeling - interview vz verlofcommissie
	II.14.1.3. De besluitvorming vindt multidisciplinair en op verschillende niveaus plaats.	- interview hoofd behandeling - interview vz verlofcommissie. - bekijk verslagen verlofcommissie.
	II.14.1.4. Bij afwijkende of tegenstrijdige adviezen vindt besluitvorming op een hoger niveau plaats	- interview directie - interview hoofd behandeling
	II.14.1.5. Er wordt een uitgewerkte paragraaf risicomanagement beschreven.	- bekijk 5 verlofaanvragen - interview hoofd behandeling
	II.14.1.6. Het personeel beoordeelt voorafgaand aan ieder verlofmoment de toestand van betrokken tbs-gestelde.	- interview hoofd behandeling - interview sociotherapie - bekijk checklist verlof
	II.14.1.7. Bij het verlaten van de instelling wordt een checklist	- interview sociotherapie

⁸ In overeenstemming met de wijziging Geweldinstructie tbs, dd 11 september 2008 (5562780/08/DJI)

	bijgehouden waarop o.a. wordt aangegeven hoeveel geld de tbs-gestelde ter beschikking heeft.	- bekijk 10 checklists
	II.14.1.8. Bij terugkeer in de instelling wordt de tbs-gestelde (standaard/ at random/ of op indicatie) gecontroleerd op het in bezit hebben van contrabande.	- interview sociotherapie - interview medewerkers beveiliging - schouw beschikbaarheid detectiepoort
	II.14.1.9. Na afloop van ieder verlofmoment wordt een evaluatie van dat verlof uitgevoerd. Hiervan vindt korte verslaglegging plaats.	- interview sociotherapie - interview hoofd behandeling - zie 10 verlofevaluaties in dossier
	II.14.1.10 Twee maanden voor het verlopen van de machtiging stelt het fpc een evaluatie op en stuurt die op naar het ministerie om een nieuwe machtiging te verkrijgen.	- interview hoofd behandeling - inzien evaluaties in dossier - interview hoofd afdeling rapportage
	II.14.1.11 Het hoofd van de inrichting van het fpc voegt bij zijn aanvraag proefverlof een in samenwerking met de reclassering opgesteld proefverlofplan.	- interview hoofd behandeling - interview reclassering (contactfunctionaris) - inzage dossier
	II.14.1.12 Het personeel dat de verloven moet begeleiden en/of beveiligen is voldoende opgeleid of getraind	- interview directie fpc - interview sociotherapie - interview OR
	II.14.1.13 Onttrekkingen worden tijdig en in overeenstemming met de instructie gemeld bij de Directie ForZo en de Dienst Landelijke Recherche.	- interview directie fpc
II.14.2. Het fpc heeft vastgelegde procedures voor het aanvragen van verlofmachtigingen, voor de beoordeling van die aanvragen (incl. een risicotaxatie) en voor het opstellen van het verlofplan en de uitvoering daarvan. In die procedure zijn de advies- en beslissings-bevoegdheden vastgelegd, inclusief de wijze waarop de interne multidisciplinaire voorbereiding en toetsing van de besluitvorming plaatsvindt.	II.14.2.1. De procedure voor het aanvragen van verlofmachtigingen voldoet aan de regelgeving uit het verloftoetsingskader ter beschikking gestelden.	- interview hoofd behandelrapportage - interview hoofd behandeling - vraag procesbeschrijving verlofaanvragen op
	II.14.2.2 Er is een convenant waarin de samenwerkingsafspraken tussen het fpc en de reclassering inzake het proefverlof zijn vastgelegd.	- interview reclassering (contactfunctionaris) - inzage convenant
	II.14.2.3 De procedure bij onttrekkingen is omschreven en voorhanden in het fpc.	- interview sociotherapie - bekijk werkproces/ protocol

II.14.3. De toepassing van het verlofbeleid in de praktijk wordt aantoonbaar gecheckt.	II.14.3.1. Op individueel niveau worden de verlofmomenten geëvalueerd en leiden zij tot bijstelling van de verlofplannen.	- interview hoofd behandeling - bekijk 5 verlofplannen
---	--	---

III. INTERNE VEILIGHEID

III.15. interne veiligheidsvoorzieningen

(Inter)nationale regelgeving

Art. 52.2 EPR eist de aanwezigheid van procedures en systemen om de veiligheid van tbs-gestelden, medewerkers en bezoekers in het fpc te waarborgen. Art. 52.4 EPR duidt op de mogelijkheid voor tbs-gestelden om zich dag en nacht in contact te kunnen stellen met medewerkers.

Uitvoeringsbeleid

DJI heeft de afgelopen jaren veel aandacht besteed aan de preventie en bestrijding van calamiteiten die een risico vormen voor de continuïteit van de bedrijfsvoering. Zo dient een inrichting te beschikken over een geldige en/of geactualiseerde gebruikersvergunning, een gekwalificeerde BHV-organisatie van voldoende omvang, een calamiteitenplan (incl. evacuatieplan) en daadwerkelijk toegepaste oefenscenario's met externe hulpverleningsdiensten. Bovendien wordt gekeken of de organisatorische inbedding van de brandveiligheid adequaat is (zie ook inkoopvoorwaarden DForZo 2014).

Aanvullende verwachtingen

De IVenJ verwacht voorts dat de inrichting de beschikking heeft over een goed geoutilleerd (intern of extern) bijstandsteam dat snel inzetbaar is. Ook dienen tenminste alle uitvoerende medewerkers te beschikken over vaardigheid in agressiebeheersing en fysieke weerbaarheid.

Incidenten met een veiligheidsrisico worden altijd schriftelijk gerapporteerd, inclusief de wijze van afhandeling. Van deze rapportage vindt registratie plaats onder het beheer van de directie.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
III.15.1. Het beleid met betrekking tot de beheersing van calamiteiten wordt toegepast.	III.15.1.1. Het fpc beschikt over een operationele BHV-organisatie die voldoet aan de gestelde (DJI)-eisen.	- interview directie - interview hoofd beveiliging - interview coördinator BHV - interview OR Inzage documentatie: oefenjaarplan BHV Zie BHV-scan/RI&E
	III.15.1.2. Een bepaald percentage van de uitvoerende medewerkers zijn BHV opgeleid en gecertificeerd.	
	III.15.1.3. De medewerkers kunnen binnen twee minuten bij de brandhaard zijn.	
	III.15.1.4. Calamiteitenoefeningen vinden planmatig en geregeld plaats; intern 4x per jaar, waarvan tenminste 1x gerelateerd aan gijzeling. Oefeningen met externe hulpverleners vinden tenminste 2x per jaar plaats.	
	III.15.1.5 Alle uitvoerende medewerkers zijn getraind in agressiebeheersing en fysieke weerbaarheid.	Verifieer deelname aan personeelssport of trainingen
	III.15.1.6 Het fpc beschikt over een operationeel en geoutilleerd bijstandsteam (intern of extern).	- interview directie fpc - interview hoofd beveiliging

	III.15.1.7. Alle incidenten met een veiligheidsrisico voor de organisatie worden gerapporteerd en geregistreerd.	- bekijk incidentmeldingen Inzage documentatie Zie BHV-scan/RI&E
	III.15.1.8. Alle kamers zijn voorzien van rookmelders.	- interview sociotherapie - schouw
	III.15.1.9. Alle kamers zijn voorzien van een spreek-luisterverbinding.	
	III.15.1.10. Vluchtroutes, inclusief nooddeuren, zijn, voor zover het veiligheidsarrangement dit mogelijk maakt, geduid en vrij van obstakels.	
	III.15.1.11. Blusmiddelen zijn toegankelijk en gelabeld ten aanzien van controle op werking.	
III.15.2. Het fpc beschikt over vastgelegd veiligheidsbeleid ter beheersing van calamiteiten.	III.15.2.1. Het fpc beschikt over actuele plannen en instructies ter beheersing van calamiteiten.	- interview directie fpc - interview hoofd beveiliging - bekijk werkproces/ protocol NB. Check op actualiteit
	III.15.2.2. Het fpc beschikt over een geldige gebruikersvergunning.	- interview directie fpc - bekijk vergunning - bekijk RI&E
	III.15.2.3 Het fpc beschikt over een recente RI&E NB. tenminste geactualiseerd in het aan de inspectie voorafgaande jaar.	
	III.15.2.4. Het fpc beschikt over een oefenjaarplan BHV.	
III.15.3. De toepassing van het beleid met betrekking tot de beheersing van calamiteiten wordt stelselmatig gecheckt.	III.15.3.1. Door leidinggevend wordt stelselmatig gecheckt of medewerkers over voldoende kennis en vaardigheid beschikken om calamiteiten op basis van de vigerende calamiteitenplannen te kunnen beheersen.	- interview directie fpc - interview hoofd beveiliging - interview afdelingshoofden
	III.15.3.2. Er is een plan van aanpak beschikbaar dat duidelijk maakt op welke termijn welke voorzieningen worden (cq moeten zijn) gerealiseerd als gevolg van de aanbevelingen uit de meest recente RI&E.	- interview directie fpc - inzage documentatie: RI&E, PvA.

III.16. bestrijding drugsgebruik

(Inter)nationale regelgeving

Onderdelen van een actief drugsbestrijdingsbeleid zijn het onderzoek aan lichaam en kleding van de tbs-gestelde, controle op zijn bezittingen, het regelmatig doorzoeken van de plaatsen waar tbs-gestelden verblijven en het controleren van bezoek. Art. 54.1 EPR stelt dat daarvoor gedetailleerde procedures moeten zijn. Art. 54.4 vereist dat onderzoek van personen niet op een vernederende manier mag plaatsvinden.

Artikel 21 Bvt bepaalt dat het recht op onaantastbaarheid van het lichaam van de tbs-gestelde, de van zijn lichaam afgescheiden stoffen, zijn kleding en zijn persoonlijke verblijfsruimte kan worden beperkt. De Bvt regelt in de artikelen 22 tot en met 30 waaruit die beperkingen kunnen bestaan en wanneer ze kunnen worden toegepast.

De genoemde beperkingen hebben voor een belangrijk deel te maken met de interne orde en veiligheid in het fpc.

Uitvoeringsbeleid

De Regeling urineonderzoek verpleegden van 20 januari 2000 geeft nadere regels over de verplichting voor de tbs-gestelde om urine voor laboratoriumanalyse af te staan. De regeling waarborgt tevens de mogelijkheden voor een herhalings- en bevestigingsonderzoek

Aanvullende verwachtingen

Art. 54.8 van de European Prison Rules stelt dat tbs-gestelden aanwezig behoren te zijn als hun persoonlijke bezittingen worden doorzocht. In de praktijk is dit in de Nederlandse inrichtingen niet goed uitvoerbaar. Het is wel van belang dat de tbs-gestelden worden geïnformeerd dat hun kamer is doorzocht, dat kamercontroles steeds door twee inrichtingsfunctionarissen gebeuren en dat aantekening wordt gemaakt van het resultaat van de controle.

Verder heeft GGZ Nederland namens alle fpc's en fpk's de Staatssecretaris toegezegd⁹ te streven naar een zo drugsvrij mogelijke setting, en daartoe alle noodzakelijke middelen op geëigende wijze in te zetten.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
III.16.1. Er is in het fpc sprake van actieve drugsbestrijding die zoveel mogelijk plaatsvindt op basis van het vastgestelde beleid.	III.16.1.1. Tbs-gestelden worden regelmatig aan een u.c. onderworpen. Controles vinden steekproefgewijs, op indicatie of passend in het behandelplan plaats.	- interview directie fpc - interview sociotherapie - zie documentatie: registratie UC's in dossier
	III.16.1.2 Van tbs-gestelden die met onbegeleid verlof zijn geweest wordt na afloop van dat verlof regelmatig een urinecontrole afgenomen.	- interview directie fpc - interview sociotherapie - interview tbs-gestelden - zie documentatie: registratie UC's in dossier

⁹ Brief van GGZ Nederland aan de Staatssecretaris van VenJ, 2009.

	III.16.1.3. Kamercontroles worden planmatig uitgevoerd; van de uitvoering (en evt. bijzonderheden) vindt registratie plaats	- interview directie fpc - interview sociotherapie - zie documentatie in: registratie kamercontroles
	III.16.1.4 Tbs-gestelden worden geïnformeerd over een uitgevoerde kamercontrole.	- interview sociotherapie - interview tbs-gestelden - zie documentatie in: registratie kamercontroles.
	III.16.1.5. Na bezoek en/of het tijdelijk verlaten van de inrichting worden de tbs-gestelden steekproefsgewijs gefouilleerd	- interview tbs-gestelden - interview sociotherapie
III.16.2. Het fpc beschikt over vastgelegd beleid dat gericht is op de bestrijding van drugs(gebruik) in de inrichting.	III.16.2.1. Er zijn lokale werkinstructies en/of protocollen m.b.t. urinecontroles en kamercontroles	- interview directie fpc - interview sociotherapie - zie documentatie in: werkinstructies, huisregels
	III.16.2.2. Er zijn lokale werkinstructies en/of protocollen m.b.t. het fouilleren en visiteren van tbs-gestelden.	
III.16.3 De naleving van het drugsbestrijdingsbeleid wordt stelselmatig gecheckt.	III.16.3.1. Leidinggevendenden checken (aan de hand van de registratie) de uitvoering van het drugsbestrijdingsbeleid	- interview afdelingshoofden - interview hoofd beveiliging

III.17 Bestrijding onderlinge agressie

(Inter)nationale regelgeving

Art. 52.2 EPR geeft aan dat er procedures moeten zijn die de veiligheid van personen in het fpc verzekeren en die het risico van geweld tot een minimum beperken. Belangrijk is verder dat tbs-gestelden altijd contact moeten kunnen hebben met personeel (Art. 52.4 EPR). Bijzondere aandacht in de omgang verdienen tbs-gestelden die kwetsbaar zijn voor fysiek, geestelijk of seksueel misbruik (art. 25.4 EPR). Tenslotte is van belang dat tbs-gestelden die een veiligheidsrisico voor andere tbs-gestelden vormen bij binnenkomst worden geïdentificeerd.

Uitvoeringsbeleid

Een van de prestatie-indicatoren inkoop forensische zorg is het aantal geweldplegingen tussen tbs-gestelden onderling en tegen personeel. Het fpc dient deze gegevens op gestructureerde wijze vast te leggen.

Aanvullende verwachtingen

- Er is een inrichtingspraktijk gericht op het voorkomen en beheersen van geweld, bedreiging en intimidatie tussen tbs-gestelden.
- Er is voldoende toezicht op plekken in het gebouw die kwetsbaar zijn voor onderlinge agressie (huiskamer, tuin, trappenhuis etc.).

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
III.17.1. Het fpc past het beleid met betrekking tot het tegengaan van verbaal en fysiek geweld toe.	III.17.1.1. Er is personeel- en/of camera- (toe)zicht op plekken in het fpc die kwetsbaar zijn voor agressie en geweld zoals: huiskamers, tuinen, trappenhuisen.	- interview sociotherapie - interview OR - interview hoofd beveiliging - schouw
	III.17.1.2. Tbs-gestelden geven aan zich in de inrichting veilig te voelen.	- interview tbs-gestelden - bekijk patiëntentevredenheidsonderzoek
	III.17.1.3 Incidenten waarbij agressie en geweld door tbs-gestelden plaatsvindt worden geregistreerd.	- bekijk incidentenregistratie
III.17.1. Het fpc beschikt over vastgelegd beleid dat is gericht op het tegengaan van agressie en geweld tussen en door tbs-gestelden.	III.17.2.1. Er zijn lokale werkinstructies en/of protocollen m.b.t. het tegengaan van agressie en geweld door tbs-gestelden.	- interview directie fpc - interview sociotherapeuten - interview OR - zie documenten in: werkinstructies, huisregels
III.17.3 De toepassing van het beleid met betrekking tot de beheersing van geweld wordt stelselmatig gecheckt.	III.17.3.1 Leidinggevenden signaleren (aan de hand van de registratie) eventuele risicovolle situaties.	- interview afdelingshoofden - interview hoofd beveiliging

IV PERSONEEL EN ORGANISATIE

IV.18 Personeel

(Inter)nationale regelgeving

In de EPR is een apart hoofdstuk gewijd aan management en personeel van inrichtingen (Hst. V). Artt. 76 en 77 EPR stellen, dat inrichtingspersoneel zorgvuldig moet worden geselecteerd met nadruk op integriteit, menselijkheid, professionaliteit en geschiktheid voor het complexe werk. Art. 81 EPR stelt dat personeel getraind moet worden en dat vaardigheden moeten kunnen worden onderhouden en verbeterd door aanvullende opleidingen.

Uitvoeringsbeleid

De directie Forensische Zorg vraagt alleen aan de rijksklinieken prestatie-indicatoren ten aanzien van personeelsmanagement. Het betreft:

- Arbeidsverzuim personeel: uitgesplitst naar kort (1 t/m 7dagen); middellang (8 t/m 42 dagen); langdurig (43 t/m 365 dagen) en verzuim langer dan 1 jaar.

- Mobiliteit personeel: het totaal aantal personeelsleden per functiegroepen 'executief' personeel uit de dienst vertrokken, als percentage van de (gerealiseerde) gemiddelde bezetting over de verslagperiode, uitgesplitst naar:

% personeel met dienstverband korter dan een jaar;

% personeel met dienstverband van een jaar of langer.

- Functioneringsgesprekken;

- Integriteit personeel

De particuliere fpc's sluiten aan bij de verantwoordingssystematiek van VWS/ GGZ middels het Jaardocument Maatschappelijke Verantwoording. De indicatoren die daarin verwerkt worden gaan niet primair over personeel of communicatie.

Aanvullende verwachtingen

Het fpc draagt zorg voor de bezetting van vitale functies, het op peil houden van het opleidingsniveau, het bewaken van het ziekteverzuim en de mobiliteit. Het fpc wordt geacht actief aandacht te besteden aan de (functie-)ontwikkeling van medewerkers inclusief de management/ leiderschapsontwikkeling van leidinggevenden en het stimuleren van personele mobiliteit. Deze ontwikkeling krijgt vorm middels competentie management (of een vergelijkbare methodiek) waarbij competentieprofielen voor iedere functie beschikbaar zijn en worden gehanteerd in jaarlijkse functioneringsgesprekken tussen medewerker en leidinggevende.

Bijzonderheid

In de fpc's wordt veelal gewerkt met kwaliteitsmanagementsystemen. Het kwaliteitsmanagementsysteem is een hulpmiddel voor het management om processen te beheersen en om de kwaliteit van een organisatie op systematische wijze te sturen. In de zorgsector is de HKZ methode veel gebruikt. HKZ staat voor Harmonisatie Kwaliteitsbeoordeling in de Zorgsector en voldoet aan de internationale ISO-9001-normen. Om het HKZ Keurmerk te verkrijgen moet het kwaliteitsmanagementsysteem voldoen aan de HKZ-normen. Iedere branche

heeft een eigen set normen (certificatieschema). De HKZ-normen hebben betrekking op zowel de kwaliteit van het zorgproces als op de organisatorische kwaliteit. Ze stellen eisen aan het primaire proces: intake/indicatie, de uitvoering van de diensten en evaluatie/nazorg. Daarnaast moeten ook de ondersteunende processen, bijv. het personeelsbeleid aan specifieke eisen voldoen.

Formatie en personeelsbeleid vormen ook een onderdeel van het toetsingskader algemeen toezicht van de IGZ. De Kwaliteitswet zorginstellingen bepaalt in artikel 3 dat de zorgaanbieder gehouden is om de instelling kwalitatief en kwantitatief zodanig van personeel te voorzien en voor een zodanige verantwoordelijkheidstoedeling zorg te dragen dat dit leidt tot verantwoorde zorg. De IVenJ zal het onderwerp personeel bij de uitoefening van haar toezichthoudende taak relateren aan de sanctietoepassing.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
IV.18.1. De uitgangspunten van het beleid, gericht op functionele ontwikkeling en het welbevinden van medewerkers, vinden toepassing.	IV.18.1.1 De bezetting van de uitvoerende en ondersteunende functies is in overeenstemming met de formatie.	interview directie fpc interview afdelingshoofden interview sociotherapie interview OR verifieer % fu-gesprekken in voorlaatste kalenderjaar bekijk formatie- bezettingsoverzicht
	IV.18.1.2 Voor alle functies binnen het fpc zijn competentieprofielen beschikbaar.	
	IV.18.1.3 Uitvoerende en ondersteunende medewerkers zijn gekwalificeerd en functiegeschoold.	
	IV.18.1.4 Het fpc faciliteert opleidingen, (bij-)scholing en training van de medewerkers, inclusief de managementontwikkeling van leidinggevend.	
	IV.18.1.5 Jaarlijks wordt met iedere medewerker, mede op basis van het competentieprofiel, een functioneringsgesprek gehouden.	
	IV.18.1.6 Het arbeidsverzuim wordt actief bewaakt; aan afwijkende percentages wordt door het management actief aandacht besteed.	
	IV.18.1.7 Leidinggevend stellen zich naar medewerkers actief coachend op.	
IV.18.2. Het fpc beschikt over vastgelegd beleid en creëert randvoorwaarden die zijn gericht op resp. de functionele ontwikkeling en het welbevinden van haar medewerkers.	IV.18.2.1 Functionerings- en loopbaangesprekken zijn het uitgangspunt voor personele ontwikkeling; de uitgangspunten hiervan zijn vastgesteld in overleg met de OR.	interview directie fpc interview sociotherapie, interview afdelingshoofden interview OR inzage documentatie
IV.18.3 De uitvoering van het beleid dat is gericht op functionele ontwikkeling en het welbevinden van	IV.18.3.1 De directie checkt de uitvoering van het personeelsbeleid.	interview directie fpc

medewerkers wordt periodiek gecheckt.		
--	--	--

IV.19 Communicatie

(Inter)nationale regelgeving

Art. 87.1 EPR geeft aan dat de organisatie moet investeren in een optimale communicatiestructuur.

Uitvoeringsbeleid

Er is geen specifieke regelgeving beschikbaar ten aanzien van de inrichting van communicatieprocessen in fpc's.

Aanvullende verwachtingen

Om te waarborgen dat het fpc-beleid voldoende bekend is bij alle fpc-medewerkers, is goede verticale communicatie noodzakelijk. Daarnaast is ook een goede horizontale communicatie, zowel binnen de teams als tussen verschillende disciplines, een vereiste om de uitvoering van de primaire processen goed op elkaar af te stemmen. Informatie over de behandeling, het functioneren op de afdeling, de uitvoering van verloven en andere veiligheids- en/of welzijnsrisico's van tbs-gestelden moet worden gedeeld.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
IV.19.1 De interne en externe communicatie functioneren naar behoren.	IV.19.1.1 De verticale communicatie (directie-leidinggevenden-medewerkers) verloopt naar tevredenheid.	interview directie fpc interview afdelingshoofden interview sociotherapie interview OR
	IV.19.1.2 Team-/afdelingsoverleg vindt regelmatig en met een vaste frequentie plaats waarbij minimaal 50 % van de voor het overleg relevante functionarissen aanwezig is.	interview afdelingshoofden interview sociotherapie interview OR verifieer teamverslagen
	IV.19.1.3 Van het team-/ afdelingsoverleg worden verslagen opgemaakt.	verifieer teamverslagen
	IV.19.1.4 Alle tbs-gestelden worden regelmatig besproken in het afdelingsoverleg. Daarbij zijn zoveel mogelijk relevante functionarissen betrokken. Relevante informatie wordt daarbij gedeeld en vastgelegd.	interview afdelingshoofden interview hoofden behandeling interview sociotherapie verifieer verslaglegging
	IV.19.1.5 Inrichtingsfunctionarissen en disciplines wisselen actuele informatie m.b.t. bijzonderheden van tbs-gestelden naar tevredenheid uit.	interview afdelingshoofden interview hoofden behandeling interview sociotherapie verifieer verslaglegging
IV.19.2 Er is een beschreven communicatiestructuur waarin is vastgelegd welke functionarissen met welke frequentie overleg voeren over welke onderwerpen.	IV.19.2.1 De communicatiestructuur beschrijft welke functionarissen met welke frequentie overleg voeren over welke onderwerpen.	interview directie fpc inzage documentatie

IV.19.3 Het functioneren van de interne communicatiestructuur wordt regelmatig gecheckt.	IV.19.3.1 Tekortkomingen in de interne communicatie wordenesignaleerd.	interview directie fpc interview afdelingshoofden interview OR.
--	--	---

IV.20 Integriteit

(Inter)nationale regelgeving

Art. 77 EPR duidt op een zorgvuldige selectie van medewerkers en benadrukt daarbij het belang van integriteit, humaniteit, professionaliteit en passende persoonlijkheid voor het complexe werk in een inrichting.

Uitvoeringsbeleid

Er is geen algemeen geldende regelgeving ten aanzien van het aspect integer handelen. Wel heeft integer handelen door medewerkers de afgelopen jaren veel aandacht gekregen. Van niet-integer gedrag is sprake bij het plegen van misdrijven, het begaan van protocolaire overtredingen of het (ernstig) overtreden van normen en waarden. Daarbij kan gedacht worden aan zaken als discriminatie, seksuele intimidatie, pesten, valse informatie verstrekken of het oneigenlijk gebruik maken van dienstmateriaal.

Aanvullende verwachtingen

De IvenJ verwacht dat alle medewerkers van het fpc zich bewust zijn van de noodzaak hun taak integer te vervullen, dat het beleid geborgd is en gedragen wordt en dat de directie van het fpc zoveel mogelijk transparant is over de aanpak van (vermeende) integriteitsschendingen.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
IV.20.1 Er wordt in het fpc actief invulling gegeven aan het integriteitsbeleid	IV.20.1.1 Medewerkers geven er blijk van op de hoogte te zijn van het integriteitsbeleid.	- interview sociotherapie/ OR - interview afdelingshoofden - interview vertrouwenspersoon indien aanwezig
	IV.20.1.2 Integriteitsaspecten vormen een regelmatig terugkerend onderwerp van het werkoverleg.	- interview sociotherapie/ OR - interview afdelingshoofden - interview vertrouwenspersoon indien aanwezig
	IV.20.1.3 Integriteit is een vast onderdeel van het functioneringsgesprek.	- interview sociotherapie/ OR - interview afdelingshoofden - interview vertrouwenspersoon indien aanwezig
	IV.20.1.4 In het fpc is een vertrouwenspersoon integriteit beschikbaar.	- interview directie fpc - interview sociotherapie/ OR - interview vertrouwenspersoon indien aanwezig
	IV. 20.1.5 Het fpc is actief in het bevorderen van de mogelijkheden tot intervisie en supervisie voor haar personeel.	- interview directie fpc - interview sociotherapie/ OR - interview supervisor?
	IV.20.1.6 Integriteitscasüistiek (en de gevolgen daarvan) worden in het fpc -zo mogelijk- gecommuniceerd.	- interview directie fpc - interview vertrouwenspersoon indien aanwezig
IV.20.2 Het fpc beschikt over een vastgelegd	IV.20.2.1 Het fpc heeft een vastgesteld integriteitsbeleid.	- interview directie fpc - inzage documentatie

integriteitsbeleid		- interview vertrouwenspersoon indien aanwezig
	IV.20.2.2 Het fpc beschikt over een vastgestelde gedragscode voor medewerkers.	- interview directie fpc - inzage documentatie - interview vertrouwenspersoon indien aanwezig
IV.20.3.De aandacht voor het integriteitsbeleid wordt bewaakt.	IV.20.3.1. De instelling checkt de aandacht voor het integriteitsbeleid in werkoverleg en functioneringsgesprekken.	- interview directie fpc - interview afdelingshoofden

IV.21 Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

(Inter)nationale regelgeving

De Wet verplichte meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (2013) verplicht organisaties en zelfstandige beroepskrachten om een meldcode vast te stellen en het gebruik daarvan te bevorderen. Een meldcode bestaat uit een stappenplan voor professionals bij het signaleren van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
IV.21.1. Het fpc beschikt over een meldcode.	IV.21.1.1. Er is een meldcode opgesteld.	- interview directie fpc
	IV.21.1.2. De meldcode is bekend bij het personeel en het fpc bevordert het gebruik van de meldcode door medewerkers.	- interview hfd behandeling
	IV.21.1.3. Medewerkers worden door middel van voorlichting, scholing en training geïnformeerd over het gebruik van de meldcode.	- interview hoofd behandeling

|

IV.22 Commitment

Verwachtingen

Uitgangspunt is dat medewerkers aangeven zich positief betrokken te vinden bij hun werkzaamheden in de inrichting.

Naast een aantal daarvoor beschikbare cijfers uit het jaarplan en jaarverslag en een medewerkerstevredenheidsonderzoek, vormen ook de indrukken uit de met medewerkers gevoerde gesprekken input voor de totstandkoming van een oordeel over de mate van commitment. Zo zal door de IVenJ concreet geïnformeerd worden of zij binnen de vestiging met plezier werken, of zij vinden dat zij met hun werk resultaat boeken en of zij vinden dat de inrichting in voldoende mate rekening houdt met hun belangen.

Het beeld dat zo ontstaat kan worden aangevuld met de opinie van (vertegenwoordigers van) de medezeggenschap die de Inspectie interviewt.

Het resultaat van de personeelsenquête kan hierbij ondersteunend zijn.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
IV.22.1. Het fpc stelt zich actief op om betrokkenheid van medewerkers met hun werk te stimuleren.	IV.22.1.1. De leiding van het fpc organiseert op grotere of kleinere schaal geregeld activiteiten met het oogmerk de betrokkenheid van medewerkers bij hun werk op peil te houden.	- interview directie - interview sociotherapie - interview hoofden behandeling - interview afdelingshoofden
IV.22.2. Het fpc heeft beleid ontwikkeld om medewerkers te committeren aan de organisatie.	IV.22.2.1. In het fpc is beleid ontwikkeld dat gericht is op de totstandkoming van betrokkenheid van medewerkers bij de organisatie.	- inzage documentatie
IV.22.3. Het fpc checkt periodiek of haar medewerkers zich betrokken voelen bij hun werk.	IV.22.3.1. Het fpc voert periodiek een medewerkerstevredenheidsonderzoek uit. IV.22.3.2 Medewerkers geven er blijk van betrokken te zijn bij hun werk; zij hebben plezier in hun werk, zien dat ze resultaten boeken en merken dat de organisatie rekening houdt met hun belangen.	- interview directie - interview afdelingshoofden - check medewerkerstevredenheidsonderzoek.

IV.23 Evaluatie

Verwachtingen

Bij dit criterium gaat de IVenJ na in hoeverre het fpc er in slaagt om bij de verschillende aspecten van haar functioneren stil te staan en vervolgens op basis van evaluaties van beleid, uitvoering en beheersingsmaatregelen een bepaald aspect bijstelt.

Anders geformuleerd: hanteert het fpc weloverwogen en met regelmaat een regelkring (plan, do, check, act) om haar functioneren te beoordelen?

Voor een deel betreft de Inspectie bij haar oordeel de bevindingen van de dimensie check bij voorgaande criteria. Echter, deze check ziet voornamelijk toe of afgesproken handelingen en instructies ook daadwerkelijk worden nageleefd of bijgesteld. Bij het criterium evaluatie gaat het vooral om een toets van de loop der dingen op beleidsniveau. Daarbij dient niet alleen het interne beleid van het fpc beoordeeld te worden, maar ook de koppeling van de uitvoering met het externe beleid zoals dat bijv. afkomstig is van de Directie Forensische Zorg.

Concrete normen en verwachtingen

Algemene norm	Specifieke norm en/of verwachting	Informatiebron
IV. 23.1 Het fpc evalueert met zekere regelmaat haar eigen functioneren.	IV.23.1.1. Medewerkers geven er blijk van geregeld betrokken te zijn bij activiteiten die gericht zijn op evaluatie van hun functionele handelen.	- interview directie - interview afdelingshoofden - interview hoofden behandeling.
IV. 23.1.2. Het fpc beschikt over een document dat beschrijft op welke wijze de instelling stelselmatig beleid onder de loop neemt en dat zonodig bijstelt.	IV.23.2.1. In het fpc is beleid voorhanden dat gericht is op de stelselmatige evaluatie van handelingen, systemen en procedures. IV.23.2.2. Het fpc beschikt over proceseigenaren met verantwoordelijkheid voor de werking en actualisatie van voor de inrichting betekenisvolle processen.	- interview directie - interview afdelingshoofden - inzage documentatie

Appendum

Voor vragenlijst bij item meldcode:

- Is in de organisatie een meldcode beschikbaar?
- Voldoet deze meldcode aan de minimum eisen van de wet?
- Wat doet de organisatie concreet om de kennis en het gebruik van de meldcode bij de medewerkers te bevorderen, bijvoorbeeld door voorlichting, scholing en training?